

RESERVADO

2421

B. N. L.

RESERVADO

1021

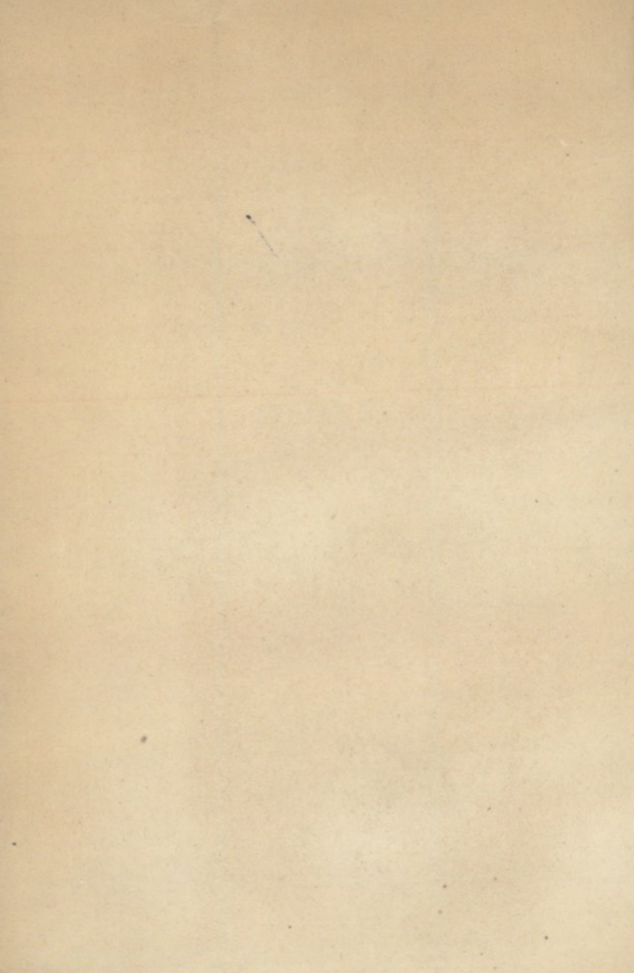
1834

MICROFILMADO

F.R. 625

[Handwritten signature]

RESERVADO

M. VALI

Coimbra

MARTIALIS EPI
GRAMMATON SE

LECTORVM LIBRI

XIIII.

Lucy

2945

CONIMBRICÆ.

APVD IOANNEM BARRERIVM.

ANNO. 1569.

Cum facultate Inquisitorum.

M. VAL. MARTIALIS
VITA EX PETRO.
CRINITO.

ARCVS Valerius Martialis genere Hispanus fuit, Bilbili natus haud ignobili oppido Celtiberię, vt veteres autores tradūt, & ipse Martialis cū pluribus locis demōstrat, tum maximè his versibus ad Licianum municipem suum

Vir Celtiberis non tacende gentibus,

Nostræq; laus Hispaniæ,

Videbis altam Liciane Bilbilim

Equis & armis nobilem.

Sub primam ætatē profectus est ad vrbe Romā quō facilius in literarū studio versari posset: suūq; ingenium erudire. Sed cū agendis causis minimè se idoneū videret: omnē operam atq; diligentiā retulit ad scribēda epigrāmata: in quibus magnopere excelluit iudicio veterum. Maximè autē valuit in promerēdis sibi atq; cōciliandis hominū studijs: adeo vrbānitate & sūlibus præstitit. Relata sunt à C. Plinio permulta de ingenio & eruditione Val. Martialis: quibus satis colligere possumus quanti fecerit hūc ipsum poetā, quātūq; illius versibus oblectari cōsuevit: sic enim scribit: Fuit Martialis ingenio acri, & qui plurimum in

scribēdo & falis haberet, & fellis neque candoris mi-
nus. Itaque minimē mirari oportet, si *Ælius Verus*
Imperator (qui *Cæsari Hadriano* gratissimus fuit) so-
litus est singulari affectu prosequi lepōres atque ioc-
cos p̄betę *Martialis*, suumq; *Virgiliū* vocare. Neque
dubium est illum *Romæ* publicis honoribus ornatū
& que honestatum fuisse. Nam equestri dignitate do-
natus est, & prætura, & iure trium liberorum: vt ipse
de se testatur. Libros xii. epigrāmaton composuit
miro ingenio, & singulari vrb̄anitate: quibus adiecit
Xenia & *Apophoreta* libellis duobus absoluta. In his
secutus est *Marsium Poetam*, *Pedonem*, atque *Getu-
licum*. *Valerium* quoq; *Catullum* & *Licinium Cal-
uum* plurimi fecit: qui in hoc scribendi genere insi-
gnes habiti sunt. In duodecimo libro *Nerux* atque
Traiano Imperatori blanditus est, damnatis tempo-
ribus *Domitiani Cæsaris*. Ad eundem refertur specta-
culorum liber: qui extra ordinem aliorum habetur
à nostris *Grammaticis*: vt vetusti codices probant.
Inter amicos præcipuē habuit *Stellam Patauinum*,
decianum, *Silium Italicum*, *Val. Flaccum*, *Parthe-
nium*, aliosq; complures, ad quos sæpenumero scri-
bit. *Sertinius* vir clarissimus (quem *Martialis* muta-
to nomine *Auitum* appellat) tantum cōcessit ipsius
ingenio atque doctrinæ, vt viuenti adhuc illi imagi-
nem more veterum in sua bibliotheca posuerit. Po-
stremò cum *Martialis* foret prorector, tēdiore rerum
vrb̄anarum affectus in patriam redijt: atque in natali
solo paulò pōst interiijt: non sine lacrymis ac magno

In eorum C. Plinij, vt ingenuè testatus est scripta epistola ad Corn. Priscum,

PLINIVS IVNIOR CORN.

PRISCO SALVTEM.

Audio Valerium Martialem decessisse, & moleste fero. Erat homo ingeniosus, acutus, & qui plurimum in scribendo, & salis haberet, & fellis, nec cædoris minus. Prosecutus eram viatico secedentem, dederam hoc amicitie, dederam etiam versiculis, quos de me composuit. Fuit moris antiqui, eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scriplerant, aut honoribus, aut pecunia ornare. Nostris verò temporibus, vt alia speciosa, & egregia, ita hoc in primis exoleuit. Nam postquam desuimus facere laudanda, iaudari quoque ineptam putamus. Quæris qui sint versiculi, quibus gratiam retulerim? mitte rem ad te ipsum volumen, nisi quosdam tenerem. Tu si placuerint hi, cæteros in libro requires. Alloquitur musam. Mandat, vt domum meam in Exquilijis quærat, adeatq; reuerenter.

Sed ne tempore non tuo disertam

Pulses ebria ianuam, videto.

Totos dat retriçæ dies Mineræ,

Dum centum studet auribus virorum,

Hoc, quod secula, posteriç; possint

Arpinis quoq; comparare chartis.

Seras tutior ibis ad lucernas.

Hæc hora est tua, dum furit Lyæus,

171
Dum regnat rosa, dum madent capilli,
Tum me vel rigidi legant Catones.

Merito ne eum, qui hoc de me scripsit, & tunc dimi-
si amicissimè, & nunc amicissimum defunctum
esse dolco: dedit enim mihi, quantum maxime
potuit: daturus amplius, si potuisset. Tametti-
quid homini potest dari maius quàm gloria,
laus, & æternitas? Æterna, quæ scripsit
Non erunt fortasse. Ille tamen scri-
psit tanquam futura.

Vale.

*

M. VAL. MARTIALIS

Epigrammaton selectorum.

Libri. xiiii.

Emanuel Aluarus Lectori

Christiano S.

*I in re seuenera, vt quidā
sapienter inquit, turpe est,
valdeq; vitiosum conuiuio
dignum, aut delicatum ali-
quē inferre sermonē: quan-
tū scelus existimandi sunt
cōmittere, qui puero Christiano C H R I S T I
Opt. Max. diuinis mysterijs imbuto, quem
non solum literis, sed etiam optimis moribus
informandum susceperunt, ea explicāt, edis-
cendaq; proponunt, quæ vel Prisci illi Ro-
mani à Christiana religione alienissimi vehe-
mēter sunt execrati? Quis nō intelligit quā-
ta vitiorum monstra concipiat adolescentia,
nisi*

nisi bene pieque ab ipsis instituantur incunabulis? Cui pesti eum vellet sacrosancta Tridentina Synodus mederi, seminaria Reip. Christianæ conseruandæ atque propagandæ iugulare remedium excogitauit, vbi à teneris annis ad pietatem, & religionē informentur adolescentes, id quod fieri non potest, nisi in authoribus explicandis summus habeatur delectus. Parētes quidem, & medici animorum sunt præceptores, quos nisi omnium virtutum ornamentis excolant quam diligentissime & exornent, falso sibi profecto magistri nomen vendicant. Quanto enim animus corpore est præstantior, tanto maior in ratione victus, hoc est, in deligendis exponendisq; veterum scriptis adhibenda est ratio, cū grauioribus multo sint animi, quā corporis morbi. Quod si sapiētes medici ne totum corpus, quod nobis cum belluis est cōmune, intereat,

partem

partē abscindūt: ægreferes si libri pars aliqua
abscindatur, ne animus Dei Opt. Max. ima-
gine insignitus intereat sempiternisq; affi-
ciatur supplicijs? Quæ cum ita sint Christiane
lectōr mihi à præpositis Societatis IESV
cura data est Val. Martialem ita perlegendi,
vt ei, verborum turpitudine, rerumq; obscœ-
nitate deposita, ad nostra deinceps gymnasia
aditus pateret: quod feci vt potui, ijs tantum
prætermissis, quæ tuæ tum dignitati, tū salu-
ti essēt alienissima. Extremæ profecto demē-
tiæ est Latinæ linguæ ornatum, & elegan-
tiam, cū animi labe, ac vitæ impuritate vel-
le comparare. Vale.

M. VAL.

M. VAL. MARTIANI
LIS EPIGRAM-
MATA.

In Amphitheatrum Cæsaris.

BARBARA Pyramidum fi-
leat miracula Memphis, †Assyrius
Afsiduus, † iacēt nec Baby-
lona labor,
Nec Triuicq; templo molles
laudentur honores,
Dissimuleq; Deum corni-
bus ara frequens,
Aëre nec vacuo pendentia
mansolea

Laudibus immodicis Cares in astra ferant.

Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro:

Vnum pro cunctis fama loquatur opus.

AD EVNDEM CAESAREM.

†propior

Hic, vbi sydereus, † propius videt astra colossus,

Et crescunt media pēgmata celsa via,

Inuidiosa feri radiabant atria Regis,

Vnaq; iam tota stabat in vrbe domus.

Hic, vbi conspicui venerabilis amphitheatri

Erigitur moles, stagna Neronis erant.

Hic, vbi miramur velocis munera thermas,

Abstulerat miseris recta superbus ager.

Clandia diffusas vbi porticus explicat vmbas,

Vltima pars aule deficientis erat.

Reddita Roma sibi est: & sunt, te præside Cæsare,

Deliciae populi, quæ fuerant domini.

VAL. MART. EPIGR.

AD EVNDEM.

Quæ tã seposita est, quæ gens tam barbara, Cæsar

Ex qua spectator non sit in vrbe tua?

Venit ab Orphæo cultor Rhodopeius Hæmo,

Venit & epoto Sarmata pastus equo,

Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,

Et quæm supræmæ Tethyos vnda ferit.

Festinauit Arabs, festinauere Sabæi,

Et Cilices nimbis hîc maduere suis.

Crinibus in nodum tortis ventre Sicambri,

Atque aliter tortis crinibus Aethiopes.

Vox diuersa sonat populorum, est vox tamen vna;

Cum verus patriæ diceris esse pater.

AD EVNDEM, QVOD EX-

pulerit delatores.

Turba grauis paci, placidæq; inimica quieti;

Quæ semper miseras sollicitabat opes,

Tradita Getulis, ne cepit arena nocentes:

Et delator habet, quod dabat, exilium.

Exulat Ausonia profugus delator ab vrbe.

Impensis vitam principis annumeres.

BLANDITVR CAESARI.

Ne se miretur, Cæsar, longæua vetustas:

Quicquid fama canit, donat arena tibi.

BLANDITVR EIDEM.

Belliger inuictis quod Mars tibi sœuit in armis;

Non fatis est, Cæsar: sœuit & ipsa Venus.

Prostratum Nemees & vasta in valle leonem,

Nobile & Herculeum fama canebat opus.

Prisca fides taceat, nam post tua munera, Cæsar;

Hæc iam fœminea vidimus acta manu.

POENA LAVREOLI.

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus

Assi-

IN AMPHITHEATRUM CÆSARIS. 2

Affiduum nimio peccare pavit aenem:
 Nuda Calidonio sic pectora præbuit vrsō,
 Non falsa pendens in cruce. Lauricolus.
 Vnebant laceri membris stillantibus artus,
 Inq; omni nusquam corpore corpus erat.
 Deniq; supplicium dederat necis ille paternæ,
 Vel domini iugulum foderat ense nocens,
 Tempa vel arcano demens spoliaverat auro,
 Subdiderat sævas vel tibi Roma faces.
 Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ:
 In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

DE DÆDALO.

Dædale, Lucano cū sic lacereris ab vrsō,
 Quam cuperes, pennas nunc habuisse tuas!

DE RHINOCEROTE.

Præstitit exhibitus tota tibi, Cæsar, arena,
 Quæ non promisit prælia Rhinoceros.
 O quam terribiles exat sit pronus in iras!
 Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

DE LEONE, QUI GVBER-

natorem offendit.

Læserat ingrato Leo perfidus ore magistrum,
 Ausus tam notas contemnerare manus.
 Sed dignas tanto persoluit crimine pœbas:
 Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
 Quos decet esse hominum tali sub principe mores,
 Qui iubet ingentium mitius esse feris?

DE VRSO.

Præceps sanguinea dum se rotat vrsus arena.
 Implicitamque visco perdidit ille fugam. Impli
tus
 Splendida iam tecto cessent venabula ferro,
 Nec volat excussa lancea torta manu.
 Deprendat vacuo venator in aere prædam!

VAL. MARTIALIS

Si, captare feras aucupis arte, placet.

DE SVE, QVAE EX
vulnere Peperit.

Inter Cæsareæ discrimina sæua Dianæ,
Fixisset grauidam cùm leuis hasta suem,
Exilijs partus miserę de vulnere matris.

O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
Pluribus illa mori voluisset saucia telis,
Omnibus vt natis triste pateret iter.

Quis negat esse satum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite, nata fera est.

DE EADEM.

Icta graui telo, confossaq; vulnere mater
Sus pariter vitam perdidit, atq; dedit.

O quam certa fuit librato dextera ferro.
Hanc ego Lucinę credo fuisse manum.

Experta est numen moriens vtriusq; Dianę,
Quaq; soluta parens, quaq; perempta fera est.

DE EADEM.

Sus fera iam grauior maturi pignora ventris
Emisit fortum, vulnere facta parens.

Nec iacuit partus: sed matre cadente cucurrit.
O quantum est subitis casibus ingenium.

DE CARPOPHORO.

Summa tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ,
Quantula Carpophori portio fusus aper?

Ille & præcipiti venabula condidit vrsõ,
Primus in Arctoi qui fuit arce poli:

Strauit & ignota spectandum mole leonem,
Herculeas potuit quî decuisse manus:

Et volucrem longo porrexit vulnere pardum,
Pemia cum laudis ferret, adhuc poterat.

DE SUPPLICE ELEPHANTE.

Et

IN AMPHIT. CÆSARIS.

Quòd pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat,
Hic modo, qui tauro tam metuendus erat:
Non facit hoc iussus, nulloq; docente magistro:
Crede mihi numen sentit & ille tuum.

DE TRIGIDE, ET LEONE.

Lambere securi dextram consueta magistri
Tigris ab Hyrcano gloria rara iugo,
Sæua feram rabido laceravit dente leonem:
Res nona, non vllis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, syluis dum vixit in altis:
Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

DE ELEPHANTE.

Qui modo per totam, flammis stimulatus, arenam
Sustulerat raptas taurus in astra pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore potitus:
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

ASSENTATUR CÆSARI.

Dum peteret pars hæc Myrinû, pars illa triumphum,
Promisit pariter Cæsar vtraq; manu.
Non potuit melius litem finire iocosam.
O dulce inui&i principis ingenium?

AD CÆSAREM.

Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro
Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.
Repserunt scopuli, mirandaq; sylua cucurrit,
Quale fuisse nemus creditur Hesperidum:
Affuit immistum pecudum genus omne ferarum,
Et supra vatem multa pependit avis.
Ipse sed ingrato iacuit laceratus ab vrso.
Hæc tamen ve res est facta, ita ficta alia est,

DE RHINOCEROTE.

Sollicitant pauidi dum Rhinocerota magistri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ:

VAL. MARTIALIS.

Desperabantur promissi praelia Martis:

Sed tamen is redijt cogitatus ante furor.

Namq; grauem gemino cornu sic extulit vrfum,

la. ut vt impofitas taurus in astra pilas.

DE CARPOPHORO.

Dorica quam certo venabula dirigit ictu

Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!

Ille tulit geminos facili ceruice iuuenocos,

illi casit atrox ouabulas, atq; bison.

Hunc leo cum fageret, praeceps in tela cucurrit.

Inuici& leuitas corripere, turba, moras.

DE NAVMACHIA

Domitiani.

Si quis ad res longis serus fpectator ab oris,

Cur lux prima lacri muneris ipfa fuit,

Ne te decipiat ratibus naualis Enyo,

Et par vnda iretus hic modo terra fuit.

Non credis? fpectes, dum laxent aquora Martem

Parua mora est, dices, Hic modo pontus erat.

DE NATATORIBVS.

Lufic Nerei dant docilis chorus aquaote toto,

Et vario faciles ordine puxit aquas.

Fufcena dente minax nexu fuit anchora curuoz

Credidimus remos, credidimusq; ratem,

Et gratum nauitis fydus fulgere Laconum,

Lataq; perfpicuo vela tumere finu.

Quis tantas liquidis artes inuenit in vndis?

Aut docuit lasas hos Theris, aut didicit.

BLANDITVR CAESARI.

Secula Carpophorum, Caefar, fi p'rica tuliffent:

Iam nullum monft. is orbe fuiffet opus.

Non Marathon taurum, Nemeae frondofa leonem,

Arcas Manalium non timuiffet ap rum.

Hac

Hæc armata manus hydræ mors vna fuisset, † Hoc amã
Huic percussa foret tota Chimæra semel. te manus

Ignipedes & pollet sine Colchide vinceret auros & † Ignife-
Soluere & Hesionem solas, & Andromedem. ros

Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est,
Bis decas pariter perdomuisse feras.

LAUS AVGVSTI

Augusti laudes fuerant, committere classes,
Et freta navali sollicitare tuba.

Cæsaris hæc nostri pars est quota? Vidit in undis
Et Thetis ignotas, & Galathea dæras.

Vidit in æquoreo feruentes pulvere currus,
Et dominum Triton ipse putavit equos.

Dumq; parat sævis ratibus fera prælia Nereus,
Abiit in liquidis ire pedester aquis.

Quicquid & in circo spectatur, & amphitheatro;
Dives Cæsare præstitit vnda tibi.

Fœnibus, & pigri taceantur stragna Neronis.
Hanc norint vnam secula Naumachiam.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON.
LIBER PRIMVS.

SPERO, me secuturum in libellis meis tale
emperamentum, vt de illis queri nõ possit,
quicquid de se bene senserit: cum salua infima
rũ quoque personatum reuerentia ludat, quæ an-
tiquis autoribus defuit: vt nominibus non tantum
veris abusi sint, sed etiam magnis. Ne multa famo-
sius constet, & probetur in me nouissima ingenia.

VAL. MARTIALIS.

Ab sit diocorum nostrorum simplicitate malignus
interpres, nec epigrammata mea scribat. Improbè
facit, qui in alieno libro ingeniosus est.

AD LECTOREM.

Hic est, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis epigrammaton libellis:
Cui, lector studiose, quod dedisti
Viventi decus, atque sentienti,
Rari post cineres habent Poetæ.

AD LIBRVM SVVM.

Argiletanas maui habitare tabernas:
Cum tibi, parue liber, serinia nostra vacant.
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ.
Crede mihi nimium Martia turba sapit.
Maiores nusquam rhonchi: iuvenesq; senesq;
Et pueri nasum Rhinocerotis habent.
Audieris cum grande sophos, dum basia captas,
Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
Nêue notet iustus tristis arundo tuos;
Aethereas lascivæ cupis volitare per auras,
I, fuge: sed poteras tutior esse domi.

AD LECTOREM, VBI LIBRI venales.

Qui tecum cupis esse meos ubicunq; libellos,
Et comites longè quæris habere vicè,
Hos eme, quos arctat breuibus membrana tabellis.
Serinia da magnis, me manus vna capit.
Ne tamen ignores vbi sim venalis, & erres,
Urbe: vagus tota, me duce, cercus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum,
Limina post Pæcis, Palladiumq; forum.

LIBER, L
AD MARCVM.

Doc tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis,
Vis, puto, cum libro, Marce natare tuo.

DECIANI DOGMA LAVDAT.

Quòd magis Thraicæ, consummatiq; Catonia
Dogmata sic sequeris, saluus vt esse velis:

Pectore nec nudo strictos incarris in en sess

Quod tacesse velim te, Deciane, facis.

Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam.

Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

LOCATVR IN COTTAM.

Bellus homo, & magnis vis idem Cotta videri.

Sed qui bellus homo est, Cotta pusillus homo est.

DE GEMELLO, ET MARONILLA.

Perit Gemellus, nuptias Maronille:

~~Et nuptias, & nuptias, & nuptias, & nuptias~~

~~Ad nuptias, & nuptias, & nuptias, & nuptias~~

~~Quis nuptias, & nuptias, & nuptias, & nuptias~~

AD SEXTILLIANVM POTOREM.

Cùm data sint equiti bis quinq; nomismata, quare

Bis decies solus, Sextiliane bibis?

Iam defecisset portanteis calda ministros,

Si non potares, Sextiliane, merum.

DE REGVLO.

Itur ad Herculei gelidas qua Tyburis arces,

Canaq; sulphureis Albuta tumat aquis,

Rura nemusq; sacrum, dilectaq; iugera musis

Signat vicina quartus ab vrbe lapis.

Hic rudis æstiuas præstabat porticus umbras,

Heu quàm penè nouum porticus ausa nephas.

Nam subito collapsa ruit: cùm mole sub illa

Gestatus bijugis Regulus esset equis,

Nimiram timuit nostras fortuna querelas,

VAL. MARTIALIS

Quæ par tam magnæ non erat inuidiæ.

Nunc & damna iuuant, sunt ipsa pericula tantis
Stantia non poterant recta probare Deos.

DE ARRIA, ET PAETO.

Casta suo gladium cum traderet Arria Paeto,

Quem de visceribus traxerat ipsa suis,

Si qua fides, Vultus, quod feci, non dolet, inquit

Sed quod tu facies, hoc mihi, Paete, dolet.

AD CAESAREM.

Delicias, Caesar, lasusq; lecosq; leonum

Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi,

Cum preussus blando toties a dente rediret,

Et per aperta vagus curreret ora lepus.

Vnde potest audus captæ leo parcere prædæ?

Sed tamen esse tans dicitur, ergo potest.

DE LEONE, ET LEPORE.

Rigibus his tauros non eripuerit magistri,

Quos præda fugax, itq; reditq; lepus.

Quodq; magis mirum, velocior exit ab hoste,

Nec nihil à tanta nobilitate refert,

Tutior in sola non est cum currit arena,

Nec caueæ tanta conditur ille fide,

Si vitare canum morsus, lepus improbe, quæris?

Ad quæ confugas, ora leonis habes.

AD LICIANVM DE

Hispaniæ locis.

Vir Celtiberis non tacende gentibus,

Nostræq; laus Hispaniæ,

Videbis altam Liciane Bilbilim,

Equis, & armis nobilem:

Sterilemq; canum niuibus effractis sacrum

Vada Veronem montibus:

Et delictati dulce Borrodi hemus;

Pomona quod felix amat.
 Tepida natabis lenè Cogedi Vada,
 Mollesq; nymphaeum lacus,
 Quibus remissum corpus astringes breui
 Salone, quæ ferrum gelat.
 Præstabit idic ipsa figendas prope
 Voberta prædenti feras.
 Aestus serenos auro franges Tago,
 Obscuras umbris arborum
 Auidam rigens Dirce nna placabit sicim,
 Et Nemea, quæ vincit niues.
 At cum Decembris canus, & Bruma impotens
 Aquilone raucio mugiet,
 Aprica repètes Tarraconis littora,
 Tuamq; Laleraniam.
 Ibi illigatas mollibus damas plagis
 Mactabis, & vernas apros,
 Leporemq; forte callidum rumpes equos,
 Cervos relinques vallibus
 Vicina in ipsum sylva descendet focum,
 Infante cinctum sordido.
 Vocabitur venator, & veniet tibi
 Coniua clamatus propè
 Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
 Olibæq; vestes murice.
 Procul horridus Liburnus, & querulus cliens,
 Imperia viduarum proci.
 Non rumpet alium pallidus somnum reus,
 Sed mane totum dormies.
 Mercetur alius grande, & insanum sophos.
 Miserere tu felicium.
 Veròq; frangere non superbas gaudio,
 Dum sura laudatur tuus.

VAL. MARTIALIS.

Non impudenter vita, quod reliquū est, petier
Cum fama, quod satis est, habet.

IOCVS EX HOMERO IN cocom.

Si tibi Mistyllus cocus Aemiliane vocatur,
Diceretur quare non taratalla mihi?

AD LEPOREM.

Non facit ad seuos ceruix, nisi prima, leones,
Quid fugis hos dentes, ambitiose lepus?
Scilicet, à magnis ad te descendere tauris,
Et quæ non cernunt, frangere colla, velint.
Desperanda tibi est ingentis gloria fati,
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

QVINTIANVM FACIT

assertorem.

Commendo tibi, Quintiane, nostros,
Nostros dicere si tamen libellos
Possum, quos recitat tuus Poeta.
Si de seruitio graui queruntur,
Assertor venias, satisq; præstes:
Et cum se dominum vocabit ille,
Dicas esse meos, manuq; missos.
Hoc si terque, quaterque clamitaris.
Impones plagiaro pudorem.

AD FIDENTINVM.

Vna est in nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certa domini signata figura,
Quæ teã traducit manifesto carmina furto.
Sic interposito vilis contaminat vncto
Vrbica Lingonicus Tyriantha bardocucullus;
Sic Arretinæ violant crystallina testæ:
Sic niger in ripis errat cum forte Caystri,
Inter Ledeos ridetur coruus oleres;

Sic, vbi multi lona feruet sacer Athide lucus,
 Improba Cecropias offendit pica querelas.
 Indice non opus est nostris, nec vindice, libris.
 Star contrá, dicitque tibi tua pagina, fut es.

DE AMICORVM IVDICIO.

Siquid. Fu see vacas adhuc amari:
 (Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici)
 Vnum, si superest, locum rogamus.
 Nec me, quòd tibi sum nouus recuses.
 Omnes hoc veteres tui fuerunt.
 Tu tantum inspice, qui nouus paratur,
 An possit fieri vetus sodalis.

AD FRONTONEM, DE

voto vitæ suæ.

Tota tui breuiter si vis cognoscere Marci,
 Clarum militiæ, Fronto, togæque decus
 Hoc petit, esse sui, nec magni, turis arator,
 Sordidaque in paruis otia rebus amat.
 Quisquam picta colit Spattani frigora saxi,
 Et maturinum portat ineptus aue:
 Cui licet exigui nemoris iurisque beati
 Ante focum plenas explicuisse plagas?
 Et piscem tremula salientem ducere seta,
 Flauaque de rubro promere mella cado?
 Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
 Et sua non emptus præparat oua cinis?
 Non amet hanc vitæ, quisquis me non amat, opto,
 Viuat & Urbanis albus in officijs.

AD CAUPONEM.

Continuis vexata madet vindemia nimbis.
 Non potes, vt cuperes, vendere, Caupo, merum.

AD FLACCVM.

de sportula.

VAL. MARTIALIS:

Dat Baiana mihi quadrantes sportula centum.

Inter delicias quid facit ista fames?

Redde Lupi nobis, tenebrosaq; balnea Grylli.

Tam male cum cenem, cur bene Flacce lauro?

DE LEPORE, ET

Leone.

Intres ampla licet torui lepus ora Leonis,

Esse tamen vacuo se Leo dente putat.

Quod ruet in tergum, vel quos procubet in armos?

Alta iuuenorum vulnera figet vbi?

Quid frustra nemorum dominum, regemq; fatigas?

Non nisi delecta pascitur ille fera.

AD LICIANVM, SCRIP

tores vnde.

Verona docti syllabas amat vatis:

Marone felix Mantua est:

Censetur Apona Liuius suo tellus,

Stellaq; nec Flacco minus:

Apolloodoro plaudit imbrifer Nilus:

Nasone Peligni sonant:

Duosq; Senecas, vnicumq; Lucanum

Facunda loquitur Corduba:

Gaudent iocose Canio suo Gades,

Emerita Deciano meo.

Te Liciane gloriabitur nostra,

Nec me tacebit Bilbilis.

AD CELEREM.

Vt recitem tibi nostra rogas epigrammata, noloq;

Non audire, Celer, sed recitare cupis.

AD CAECILIANVM.

De genere, & declinatio-

ne ficus.

LIBER III.

Cum dixi ficus, ride, quasi barbara verba
Et dici ficos, Cæciliane, iubes.

Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci,
Dicemus ficos, Cæciliane tuos.

AD FVREM DE

Vras, meorum fur auars librorum,
Neri Postam posse qui putas tanti,

Scriptura quanti constat, & tomus vilis.
Non sex paratur, aut decem sophos nummis,

Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas nouit vnus, serinioq; signatas,

Custodit ipse virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.

Mutare dominum non potest liber notus,
Sed pumicata fronte si quis est nondum,

Nec umbilicis cultas, atq; membrana,
Mercate tales ab eo, nec sciet quisquam.

Aliena quisquis recitat, quærit & famam,
Non emere librum, sed silentium debet.

AD CHAERVIVM.

Liber homo es nimis, dicis mihi, Cherule, semper.
In te qui dicit, Cherule, liber homo est.

AD MAXIMVM.

Cepit Maxime Pana, quæ solebat
Nunc ostendere Canium, Terentos,

AD LIBRVM.

Vade salutarum: pro me liber ire iuberis,
Ad Proculi nitidos officiose lares.

Quæris iter? dicam. Vicinum, Castora canæ
Transibis Vestæ, virginæamque domum:

Inde

VAL. MARTIALIS.

Inde sacro veneranda petes pallatia ciuio,

Plurima qua summi fulget imago ducis.

✦ *Blas, mi* Nec te detineat ✦ *miri radiata Colossi,*
ro radiata *Que Rhodium moles vincere gaudet opus,*
colore. *Flecte vias hac, qua madi di sunt testa Lyçi,*

Et Cybeles picto stat Corybante tholus.

Protinus à leua clari sub fronte penates,

Atriaque excelsę sunt adeunda domus,

Hanc pete, ne metuas fastus. limenque superbum

Nulla magis toto ianua poste patet:

Nec propior quam Phæbus amat, doctęq; sorores,

Si dicet, Quare non tamen ipse venit?

Sic licet excuses, Quia qualiacunq; leguntur

Ista, saluator scribere non potuit.

AD FIDENTINVM.

Nostris versibus esse te poetam,

Fidentine, putas, cupisque credi.

Sic dentata sibi videtur Aegle,

Empis ossibus, Indicoque cornu.

Sic, quę nigrior est cadente moro,

Ceruffata sibi placet Lycoris.

Hęc & iam ratione, qua poeta es,

Caluus cüm fueris, eris comatus.

DE LINO.

Dimidium donare Lino, quàm credere totum.

Qui mauult, mauult perdere dimidium.

AD FLACCVM.

O mihi curarum pretium non vile mearum,

Flacee Antenorei spes, & alumne laris.

Pietios differ cantusque chorosque sororum:

Aes dabit ex istis nulla puella tibi.

Quid petis à Phæbo? nummos habet arca Minerę.

Hęc sapit, hęc omnis fœnerat vna deos.

Quid

Quid possunt hederę Bacchi dare? Palladis arbor.

Inclinat varias pondere nigra comas.

Pręter aquas Helicon, & ferta, lyrasque dearum

Nil habet, & magnum semper inane sophos.

Quid tibi cum Cirrha? quid cū Permessidos vnda?

Romanum propius, diuitiusque forum est.

Illic ęra sonant: at circum pulpita nostra,

Et steriles cathedras basia sola crepant.

DE FESTO.

Indignas premeret pestis cū tabida fauces,

Inque ipsos vultus serperet atra lues:

Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,

Decreuit Stygios Festus adire lacus.

Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,

Aut torfit lenta tristia fata fame.

Sanc̄tam Romana vitam sed morte peregit,

Dimisitque animam nobiliore rogo.

Hanc mortem fatis magni prefferre Catonis

Fama potest: huius Cęsar amicus erat.

AD ATTALVM.

Semper agis causas, & res agis Attale semper.

Est non est, quod agas, Attale, semper agis.

Si res, & causę desunt: agis, Attale, mulas.

Attale, ne quod agas desit, & agas animam.

AD CANVM.

Sportula, Cane, tibi suprema nocte petita est.

Occidit, puto, te Cane; quod vna fuit.

AD SOSIBIANVM.

E serno scis te genitum, blandęq; fateris:

Cūm dicis dominum, Sosibiane, patrem.

DE REGVLO.

Hęc, quę puluere dissipata multo

Longas porticus explicat ruinas,

VAL. MARTIALIS

En quanto iacet absoluta casti,
 Tectis nam modo Regulus sub illis
 Gestatus fuerat, recesseratq;
 Victa est pondere cum suo repente,
 Et postquam dominum nihil timebat,
 Securo ruit incruenta damno.
 Tantæ, Regule post metum querelæ,
 Quis curam neger esse te deorum,
 Propter quem fuit innocens ruina?

DE MARIO.

Venderet excultos colles cum præco facetus,
 Atq; suburbani iugera pulchra soli.
 Errat, ait, si quis Mario putat esse necesse
 Vendere: nil debet, scenerat immo magis.
 Quæ ratio est igitur? Seruos ubi perdidit omnes,
 Et pecus, & fructus, non amat inde locum.
 Quis faceret pretium, nisi qui sua perdere velles
 Omnia? sic Mario noxiis hæret ager.

DE NOVIO MICROSPICO.

Vicinus meus est, manuq; tangi
 De nostris Nouius potest fenestris.
 Quis non inurdeat mihi? putetq;
 Horis omnibus esse me beatum,
 Iuncto cui liceat frui sodale?
 Tam longe est mihi, quam Terentianus,
 Qui nunc Niliacam regit Syenen.
 Non conuiere nec videre saltem,
 Non audire licet: nec vrbe rota
 Quisquam est tam propè tam proculq; nobis.
 Migrandum est mihi longius, vel illi.
 Vicinus Nonio, vel inquilinus
 Sit, si quis Nouium videre non vult.

AD FESCENNIAM.

Ne gravis hesternis fragres, Fescennia, vino,
 Pastillos Cosmi luxuriosa voras.

Ista linunt dentes ientacula, sed nihil obstat,
 Extremo ructus cum venit à barathro.

Quid quod olet grauius mistum diapasmate virus,
 Atque duplex animæ longius exit odor?

Notas ergo nimis fraudes, deprensamque furta
 Iam tollas, & sis ebria simpliciter.

AD ALCIMVM.

Alcime, quem raptum domino crescentibus annis
 Labicana leui cespite velat humus;

Accipe non Phario nutantia pondera saxo,
 Quæ cineri vanus dat ruitura labor;

Sed fragiles buxos, & opacas palmaris umbras,
 Quæque virent lacrymis humida prata meis,

Accipe, chare puer, nostri monumenta doloris
 Hic tibi perpetuo tempore viuit honor.

Cum mihi supremos Lachesis peruenit annos,
 Non aliter cineres mando iacere meos.

AD CINNAM.

Garris in aurem semper omnibus, Cinna:
 Garris, & illud teste quod licet turba;

Rides in aurem, quæreris, arguis, ploras:
 Cantas in aurem, iudicas, taces, clamas.

Adeo, ne penitus sedit hic tibi morbus,
 Ut sæpe in aurem Cinna Cæsarem laudes.

AD LAELIUM.

Cum tua non edas, carpis mea carmina, Laeli:
 Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

DE AQUINO.

Fabritio iunctus fido requiescit Aquinus,
 Qui prior Elysius gaudet abisse domos.

Ara duplex primi testatur muneris ipsi.

VAL. MARTIALIS

Plus tamen est, titulo quod breuiore legis.
Functus vterque fa. ro laudatę fœdere vitę,
Famaq; quod ratio nouit, amicus erat.

AD HELIVM.

Quòd clamas semper, qđ agentibus obstrepis, Heli:
Non facis hoc gratis: accipis, vt taceas.

AD NAEVOLVM CAVSIDICVM.

Cũ clamãt omnes, loqueris tu, Ne uole, semper:
Et te patronum, caufidicumque putas.
Hac ratione potest nemo non esse disertus.
Ecce tacent omnes: Ne uole dic aliquid.

AD FLACCVM.

Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat.
Sed nil patrono porrigit, hęc chiragra est.

AD CALENVM AVARVM.

Non plenum modò vicię habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras. Calene, vt omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota Deus precesque nostras:
Atque intra puto septimas calendas
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu sic, quasi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abisti
In tantam miser esuritionem:
Vt conuiuia sumptuosiora,
Toto quę semel apparas in anno,
Nigrę sordibus explices monere,
Et septem veteres tui sodales
Constemus tibi plumbea scilicet libra.
Quid dignum meritis precemur istis?
Optemus tibi millies, Calene.
Hoc si contigerit, fame peribis.

+ Tãc Ne-
uole tantũ

DE AFRA VETVIA.

Mammas atque tatas habet Afra, sed ipsa tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma potest.

DE DEMETRIO.

Illam manus quondam studiorum fida meorum,
Etfelix domino, notaque Cæsaribus,
Destituit primos virides Demetrius annos,
Quarta tribus lustris addita meisis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras,
Vreret implicitum cum scelerata lues,
Cauimus: & domini ius omne remisimus egro,
Munere dignus erat conualuisse meo.
Sensit deficiens sua præmia, meque patiorum
Dixit ad infernas liber iturus aquas,

AD LYCORIM.

Qui pinxit Venerem tuam Lycori,
Blanditus, puto, pictor est Minerue.

AD SCAEVOLAM.

Si dederint superi decies mihi millia centum,
Dicebas nondum, Scæuola, factus eques:
Qualiter ô viuam? quam largè? quamque beatè?
Riserunt faciles, & tribuere Dei.
Sordidior multò post hoc toga, penula peior:
Calceus est facta terq; quaterq; cute:
Deq; decem plares semper seruantur oliuæ:
Explicat & cœnas vnica mensa duas:
Et Veientani bibitur sæx crassa Rubelli:
Asse cicer tepidum constat, & asse focus.
In ius, ô fallax, atq; inficiator, eamus:
Aut viuè: aut dicies, Scæuola, redde Deis.

AD IVLIVM.

O mihi post nullos, Iuli, memorande sodales,
Si quid longa fides, canaq; iura valent:

Bis iam penè tibi consul trigessimus instat,
 Et numerat paucos vix tua vita dies,
 Non bene distuleris, videas quod posse negaris
 Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
 Expectant curæq;, catenariq; labores.

Gaudia non remanent, sed fugitina volant.
 Hæc vtraque manu, complexuq; asserere toto:

Sæpe fluunt imo sic quoq; lapsa sinu.
 Non est, crede mihi, sapientis dicere, Viuam,
 Sera nimis vita est crastina: vive hodie.

AD AVITVM.

Sunt bona, sunt quædã mediocria, sunt mala plura,
 Quæ legis hîc: aliter non fit Autte liber.

AD TITVM.

Cogit me Titus acsitare causas:
 Et dicit mihi sæpe, magna res est.
 Res magna est Tite, quam facit colonus.

AD TVCCAM,

Quid te Tucca iuuat, vetulo miscere falerno
 In Vaticanis condita musta cadis?

Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?
 Aut quid fecerunt optima vina mali?

De nobis facile est: scelus est iugulare falernum,
 Et dare campano toxica sæua mero.

Coniunx meruere tui fortasse perire:
 Amphora non meruit tam pretiosa mori.

AD AELIAM.

Si memini fuerant tibi quatuor, Aelia dentes.
 E Expuit vna duos tussis, & vna duos.

Iam secuta potes totis tussire diebus,
 Nil istie quod agat, tertia tussis habet.

AD CAECILIANVM.

Dis mihi, quis furor est, turba spectante vocata,

Solus beletos; Cæciliane, vobras?

Quid dignum tanto ventriq; gulæq; precabor?

Boletum qualem Claudius edit, edas.

DE PORSENA, ET SCAEVOIA.

Dum peteret regem, decepta satellite dextra,

Iniecit sacris se peritura focis.

Sed tam sœuapius miracula non tulit hostis:

Et raptum flammis iussit abire virum.

Vrere quam potuit contempto Mutius igne,

Hanc spectare manum Porsena non potuit.

Maior deceptæ fama est, & gloria dextræ.

Si non errasset, fecerat illa minus.

DE LEONE, ET LEPORE.

Quid nunc sœua fugis placidi, lepus, ora leonis?

Frangere tam paruas non didicere fer as.

Seruantur magnis isti ceruibus vngues,

Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.

Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus.

Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

AD FAUSTINVM.

Ede tuos tandem populo, Faustine libellos,

Et cultum docto pectore profer opus:

Quod nec Cæropiæ damnent Pandionis arces:

Nec fileant nostri, prætereantq; senes.

Ante fores stantem dubitas admittere famam,

Teq; piger curæ præmia ferre tuæ?

Post te victuræ, per te quoq; viuere chartæ

incipiant, cineri gloria sera venio.

IN SEXTILIANVM.

Sextiliane bibis quantum subsellia quinq;

Solus: aqua toties ebrius esse potes.

Nec confessorum vicina nomismata tantum,

Aera sed à cuneis vltiora petis.

VAL. MARTIALIS.

Non hæc Pelignis agitur vindemia præliis
Vua nec in Tuscis nascitur ista iugis.
Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,
Egerit & nigros Mafsica cella cados.
A caupone tibi fax Laletana petatur:
Si plusquam decies, Sextiliane, bibis.

AD PROCILLVM.

Hesternæ tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, post decem peractos,
Cœnares hodie vt Procille mecum.
Tu factam tibi rem statim putasti,
Et non sobria verba subnotasti,
Exemplo nimirum periculoso.
Μισῶ μνήμονα συμπότην Procille.

DE ACERRA.

Hesternò scœtere mero qui credit Acerram.
Fallitur in lucem semper Acerra bibit.

IN FIDENTINVM.

Fama refert, nostros te, Fidentine, libellos,
Non aliter populo, quàm recitare tuos.
Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam.
Si dici tua vis: hæc eme, ne mea sint.

DE DIAVLO MEDICO.

Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diavlus.
Cœpit, quo poterat, Clinicus esse modo.

IN SABIDIVM.

Non amo te, Sabidi: nec possum dicere, quare.
Hoc tantum possum dicere, non amo te.

DE GELLIA.

Emissum non fiet, cum sola est Gellia, patrem:
Si quis adest, iussæ profiliunt lacrymæ.
Non luget, quisquis laudari, Gellia querit.
Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

AD LVCANVM ET TVLLVM.

Si, Lucane, tibi, vel si tibi, Tulle, darentur,
 Quælia Ledæi fata Lacones habent:
 Nob. lis hæc esset pietatis rixa duobus,
 Quod pro fratre mori vellet uterq; prior.
 Recet, æternas quis prior isset ad umbras:
 Viue tuo frater tempore, viue meo.

AD FIDENTINVM.

Quem recitas, meus est, ô Fidentine, libellus.
 Sed malè cum recitas, incipit esse tuus.

AD DECIANVM.

Si quis erit rarus inter numerandus amicos,
 Quales prisca fides, fama; nouit anos:
 Si quis Cæcropiæ madidus, Latia; Minera;
 Artibus, & vera simplicitate bonus:
 Si quis erit recti custos, & imitator honesti,
 Et nihil arcano qui roget ore deos:
 Si quis erit magnæ subnixus robore mentis:
 Dispercam, si non hic Decianus erit.

✚ Mirator

IN LIVIDVM.

Qui ducis vultus, & non legis ista libenter,
 Omnibus inuideas, Liuide, nemo tibi.

IN CÆCILIVM.

Urbanus tibi, Cæcili, videris.
 Non es, crede mihi: quid ergo? verna es.
 Hoc quod Transtiberinus ambulator,
 Qui pallentia sulphurata fractis
 Permutat vitreis: quod otiosæ
 Vendit qui madidum cicer coronæ:
 Quod custos, dominusq; viperarum:
 Quod viles pueri salariorum:
 Quod fumantia qui tomacla rancus
 Circunfert tepidis cocus popinis.

VAL. MARTIALIS

Quod non optimus Urbicus Poeta:
 Quod de Gadibus improbus magister.
 Quare desine iam tibi videri,
 Quod soli tibi, Cæcili, videris:
 Qui Galbam salibus tuis, & ipsum
 Posses vincere Sextium Caballum.
 Non cuiusq; datum est habere nasum.
 Ludit qui stolidi proacacitate,
 Non est Cestius ille, sed Caballus.

DE PORTIA.

Coningis audisset fatum cum Portia Bruti,
 Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
 Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
 Credideram, satis hoc vos docuisse patrem,
 Dixit, & ardentes avido bibit ore fauillas.
 I nunc, & ferrum turba molesta nega.

IN MANCIIVM.

Bis tibi tricenî fuimus, Mancine, vocati:
 Et positum est nobis nil here, præter aprum.
 Non quæ de tardis seruantur vitibus vux,
 Dulcibus aut certant quæ melimela fauis.
 Non pyra, quæ lenta pendent religata genesta,
 Aut imitata breues punica mala rosas.
 Rustica lactantes nec misse fiscina metas,
 Nec de Pæenis venit oliua cadis.
 Nudus aper: sed & hic minimus, qualisq; necari
 A non armato pumilione potest.
 Et nihil inde datum est, tatum spectauimus omnes
 Ponere aprum nobis: sic & arena solet.
 Ponatur tibi qu' lus aper post talia facta:
 Sed tu ponaris, cui Caridemus, apro.

AD STELLAM.

Lascinos lep orum cursus, lususq; leonum,

Quod

Quod maior nobis charta, minorq; gerit,
 Et bis idem facimus, nimiam si Stella, viderur
 Hoc tibi: bis leporem tu quoq; pone mihi.

DE LIBRO SVO.

dicat ne breuibus pereat mihi charta libellis,
 Dicatur potius, τὸν δ' ἀπαμβόμεν.

DE DIAVLO MEDICO.

Nuper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus,
 Quod vespillo facit, fecerat & medicus.

DE LITTORIBVS ALTINI.

Aemula Baianis Altini littora villis,
 Et Phaëtonthei conscia sylua rogi.

Quæq; Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno,
 Nupsit ad Euganeos sola puella lacus.

Et tu Ledæo felix Aquileja Timauro,
 Hic vbi septenas Cyllarus hausit aquas.

os eritis nostræ portus, requiesq; senectæ,
 Si iuris fuerint otia nostra sui.

AD POSTHVMVM.

Quod te mane domi toto non vidimus anno:
 Vis dicam, quantum, Posthume, perdiderim?

Tricenos, aut o, bis: vicenos ter puto nummos.
 Ignosces togulam, Posthume, pluris emo.

AD AVGVSTVM.

Sæpe meos laudare soles, Auguste, libellos.
 Invidus ecce negat, non minus ergo soles.

Quid, quod honorato non sola voce dedisti,
 Non alius poterat quæ dare dona mihi.

Ecce iterum nigros contorsit liuidus vngues.
 Da, Cæsar, tanto tu magis: vt doleat.

AD PVDENTEM.

Obstat, chare Pudens, nostris sua turba libellis:
 Lectoremq; frequens lassat, & implet opus.

VAL. MARTIALIS

Rara iuuant, primis sic maior gratia pomis
 Hybernæ pretium sic meruere rosæ,
 Sæpius in libro memoratur Persius vno,
 Quam leuis in tota Maris Amazonide.
 Tu quoq; de nostris releges quæcunq; libellis.
 Esse puta solum: sic tibi pluris erit.

AD PISCATOREM.

Baiano procul à lacu monemus
 Piscator fuge, ne nocens recedas.
 Sacris piscibus hæc natantur vndæ,
 Qui norunt dominum; manumq; lambunt
 Illam, qua nihil est in orbe maius.
 Quid quod nomen habent? & ad magistri
 Vocem quisq; sui venit citatus.
 Hoc quondam Libys impius profundo,
 Dum prædam calamo tremente ducit,
 Raptis luminibus repentè cæcus
 Captam non potuit videre piscem;
 Et nunc sacrilegos per osus hamos,
 Baianos fedet ad lacus rogator.
 At tu, dum potes, in nocens recede
 Lactis simplicibus cibus in vndas,
 Et pisces venerare dedicatos.

AD HIPPODAMVM.

Quod cupis in nostris, diciq;, legiq;, libellis;
 Et non nullus honos creditur esse tibi,
 Ne valeam, si non res est gratissima nobis,
 Et volo te chartis inseruisse meis.
 Sed tu nomen habes, auerso fonte sororum
 Impositum, mater quod tibi dura dedit;
 Quod neq; Melpomene, qd nec Polyhymnia possit,
 Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
 Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adopta.

Non

Non semper bellè dicunt Hippodamus.

DE APE ELECTRO INCLUSA.

Et latet, & lucet Phacchontide condita gutta,

Ut videatur apis noctare clausa suo,

Dignum tantorum premium tulit illa laborum:

Credibile est ipsam sic voluisse mori.

AD SOSIBIANVM.

Plena laboratis habeas cum serinia libris;

Emittis quare, Sosibiane nihil?

Edent hæredes, inquis, mea carmina, quando?

Tempus erat iam te, Sosibiane, legi.

AD ATTALVM.

Sordida cum tibi sit: verum tamen, Attale, dicit

Quisquis te nineam dicit habere togam.

DE PVGNA DAMARVM.

Frontibus aduersis molles concurrere damas

Vidimus, & facti sorte iocere pari.

pectanere canes prædam: stupuitq; superbus

Venator, cultro nil superesse suo.

Unde leues animi tanto caluerunt furor?

Sic pugnant tauri, sic cecidere viri.

AD OLYVM.

Cana est barba tibi nigra est coma: tingere barbam

Non potes, hæc causa est: sed potes, Ole, comam.

AD AFRVM.

Centum Coranus, & ducenta Mancinus,

Trecenta debet Tirius, hoc bis albinus,

Decies Sabellus, alterumq; Seranus:

Ex insulis, fundiq; tricies soldum,

Ex pecore redeunt ter ducenta Parmensi.

Totis diebus Afer hoc mihi narras:

Et teneo melius ista, quam meum nomen,

Numeres oportet aliquid, ut pati possim.

Quoti-

VAL. MARTIALIS

Quotidianam refice nauseam nummis,
Audire gratis, Afer, ista non possum.

AD CHARINVM.

Argenti genus omne comparasti,
Et solus veteres Myronis artes.

Solus Praxitelis manus, Scopæq;

Solus Phidiaci torcum a cœli,

Solus Mentoreos habes labores.

Nec desunt tibi † vera Glaniana

Nec quæ Callaico linuntur auro,

Nec mensis anaglypta de paternis.

Argentum tamen inter omne miror;

Quare non habeas Charine putum.

AD POSTHVMMVM.

Atria Pi sonum stabant cum stemmate toto;

Et docti Senecæ ter numeranda domus.

Prætulimus tantis solum te, Posthume, regnis;

Pauper eras, & eques, sed mihi consul eras.

Tecum ter densas numeravi, Postume, brumas.

Communis nobis lectus, & vnus erat.

Iam donare potes, iam perdere, plenus honorum;

Largus opum: expecto, Posthume, quid facias.

Nil facis: & seruum est, alium mihi querere regem.

Hoc fortuna placet: Posthumus imposuit.

IN MALE RECITANTEM.

Quid recitaturus circundas vellera collos;

Conueniunt nostris auribus illa magis.

DE VESVIO MONTE.

Hic est pampineis, viridis modò, Vesuius vmbri;

Presserat hic madidos nobilis vva lacus.

Hæc iuga, quâ Nysæ colles, plus Bacchus amauit;

Hoc nuper Satyri monte dedere choros.

Cuncta iacent flammis, & tristi mersa fauilla:

Nec

Nec superi vellent hoc licuisse tibi.

AD PHOEBVM.

Hæc tibi pro nato plena dat lætus acerra,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius,
qui prima nouo signat quinquennia lustro,
impiesc innumeras Burrus Olympiadas.

Fac rata vota patris: sic te tua diligat vxor,

Gaudeat & certa virginitate soror:

Perpetuo sic flore mices: sic denique non sint

Tam longæ Bromio, quàm tibi Phœbe comæ.

DE SABELLO.

Saturnalia diuitem Sabellum

Fecerunt, meritò tumet Sabellus:

Nec querquam putat esse, prædicatq;

Inter caustidos beatiorem.

As fastus, animosque dat Sabello

Aris semodius, fabæque fresæ,

Et thuris, piperisque tres selibræ,

Et Iucanica ventrè cum falisco,

Et nigri Syra defruti lagæna,

Et ficus Libicæ gelata resta,

Cum bulbis, cochleisque, cascoque,

Piceno quoque venit à cliente,

Parcè cistula non capax oliuæ,

Et crasso figuli polita cæno

Septenaria synthesis Sagunti,

Hispanæ luteum rote toreuma,

Et lato variata mappa clauo,

Saturnalia fructuosiora

Annis non habuit decem Sabellus.

DE PHAETHONTE.

Eneustus Phaethon tabula tibi pistus in hac est:

Quid tibi vis, Dipyron qui Phaethonta facis?

AD

VAL. MARTIALIS

AD FLACCVM.

Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flaccus

Qui tantum lusus illa, iocosq; putas.

Ille magis ludit, qui scribit prandia sæui

Thereos: aut cœnam, crude Thyeste, tuam.

Aut puero liquidas optantem Dædalon aras,

Pascentem Siculas aut Polyphemon oues.

A nostris procul est omnis vesica libellis.

Musa nec infano syrmate nostra tuncet.

Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.

Confiteor: laudant illa, sed ista legunt.

IN CAECILIANVM.

Cum tibi non essent sex milia, Cæciliane?

Ingenti late vectus es hexaphoro.

Postquam bis deces tribuit Dea cæca, sinumq;

Ruperunt nummi: factus es, ecce pedes.

Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem

Dij reddant sellam, Cæciliane, tibi.

AD COSMVM.

Hanc quem sæpè vides inter penetralia nostræ

Pallados, & templi limina, Cosme noui

Cum baculo, peraq; senem: cui cana putrisq;

Stat coma, & in pectus sordida barba cadit.

Cærea quem nudi tegit vxor abolla grabati,

Cui dat larratos obuia turba cibos:

Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsa.

Non est hic Cynicus, Cosme: quid ergo canis?

AD COLINVM.

O, cui Tarpeias licuit contingere quercus,

Et meritas primâ cingere fronde comas;

Si sapiis vtaris totis, Coline, diebus:

Extremumq; tibi semper adesse putes.

Lanificas nulli tres exorare puellas

Conti-

Contigit obseruant, quam statuere, diem
 Diniior Crispo, Thrasea constantior ipso,
 Lautior & nitido sis Meliore licet:
 Nil dicit penso Lachesis, fusoque sororum:
 Explicat, & semper de tribus vna necat.

LVCIVM.

Luci, gloria temporum tuorum,
 Qui Gaurum veterem, Tagumq; nostrum
 Arpis cedere non sinis disertis,
 Argiuas generatus inter vrbes:
 Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
 Nos celtis genitos, & ex Ibêris,
 Nostræ nomina duriora terræ
 Grato non pudeat referre versuz
 Szuo Bibilin optimam metallo,
 Quæ vincit Chalybasq; Noricosq;
 Et ferro Plateam suo sonantem.
 Quam fluctu tenui, sed inquieto
 Armorum Salo temperator ambit,
 Tutelamque chorosque Risamorum,
 Et conuiuia festa Carduarum,
 Et textis Peteron rosis rubentem,
 Atque antiqua patrum theatra & ripas;
 Et certos iaculo leui Suëuos,
 Turgentisque lacus, Petusiæque,
 Et parvæ vada pura Tonenissæ,
 Et sanctum Duratonis ilicetum,
 Per quod vel piger ambulat viator,
 Et quæ fortibus excolit iuuenis
 Curæ Manlius arua Matinessæ.
 Hæc tam rustica, delicate lector,
 Rides nomina? rideas, licebit.
 Hæt tam rustica malo, quàm Britannos.

† rigas

VAL. MARTIALIS
IN GARGILIANVM,

Munera quòd senibus, viduisq; ingentia mittis:
Vis te munificum Gargiliane vocem?
Sordidius nobilest nihil est te spurcius vno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic audis fallax indulget piscibus homines,
Callida sic stultas decipit esca feras.
Quid sit largiri, quid sit donare, docebo,
Si nescis: dona, Gargiliane, mihi.

AD FAUSTINVM.

Dum nos blanda tenent la sciui stagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argui regnum Faustine coloni,
Quo te bis decimus ducit ab vrbe lapis.
Horrida sed feruent Nemeæi pectora monstra:
Nec satis est Baias igne calere suo.
Ergo sacri fontes, & littora sacra valete,
Nympharum pariter, Neres dumq; domus.
Herculeos colles gelida vos vitæcite bruma,
Nunc Tyburtinis cedite frigoribus.

DE VIPERA ELECTRO
inclusa

Flentibus Heliadum ramis dum vipera serpit,
Floxit in obstantem succina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit vinceta repen e gelo.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulchro:
Vipera si tumulo nobiliore iacet.

DE CURATIO.

Tæa solstitio, Pæstanaq; rura petantur,
Quiq; Cleonæo fidere seruet ager:
Cum Tyburrinas damnet Curatius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas.

Nulla fata loco possis excludere cum mora
 Venerit, in medio Tyburi Sardinia est.

IN MANCINVM.

Donasse amicum tibi ducenta, Mancine,
 Iper superbo lætus ore iactasti.

Quarrus dies est, in schola poëtarum
 Cùm fabulamur, millibus decem dixi
 Empras lacernas munus esse Pompilli.
 Sardonychas auro, lineisq; ter cinctum,
 Duasq; similes fluctibus maris gemmas
 Dedisse Bassum, Cæliumq; iurasti.

Here, de theatro Pollione cantante,
 Cùm subito abires, dum fugis, loquebaris,
 Hæreditatis tibi trecenta venisse:

Et manè centum, & post meridiem centum?
 Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
 Miserere iam crudelis, & file tandem.

Aut, si tacere lingua non potest ista:
 Aliquando narra, quod Mancine velimus?

DE CAERELIA.

Dum petit à Banlis mater Cærelia Baias,
 Occidit insani crimine merisa freta
 Gloria quantà perit nobis hæc monstra Neroni,
 Nec quondam iussæ præstiteratis aquæ.

DE HORTIS MARTIALIS.

Tulli iugera pauca Martialis,
 Hortis Hesperidum beatiora,
 Longo Ianiculi iugo recumbunt:
 Lati collibus eminent recessus:
 Et planus modico tumore vertex
 Cælo perfruitur serenior:
 Et curvas nebula tegente valles,
 Solus luce nitet peculiari:

VAL. MARTIALIS

† austris Puris leniter admouentur † astris
 Celsæ culmina delicata villæ.
 Hinc septem dominos videre montes;
 Et totam licet æstimare Romam,
 Albanos quoq; Tusculosq; colles,
 Et quodcunq; iacet sub vire frigus,
 Fidenas veteres, breuesq; Rubras,
 Et quod virgineo cruore gaudet,
 Annæ pomiferum nemus Perennæ.
 Illic Flaminæ Salarisq;
 Gestator patet, effedo tacente:
 Ne blando rota sit molesta somno,
 Quem nec rumpere nauticum calcum,
 Nec clamor valet helcyariorum.
 Cùm sit tam propè Miluius, sacrumq;
 Lapsè per Tyberim volent carinæ:
 Hoc rus, seu potius domus vocanda est.
 Commendat dominus, tuam putabis,
 Tam non inuida, tamq; liberalis,
 Tam comi patet hospitalitate.
 Credas Alcinoi pios penates,
 Aut facti modo diuitis Molorchi.
 Vos nunc omnia parua qui putatis,
 Centeno gelidum ligone Tybur.
 Vel Prænestè domate, pendulamq;
 Vni dedite Sætiam colono.
 Dum, me iudice, præferantur istis
 T.lli iugera pauca Martialis.

DE PHILAENE.

Oculo Philænis semper altero plorat.
 Quo fiat istud quæritis modo? lusca est.

AD LINVM.

Egisti vitam semper, Line, municipalem:

Qua nihil omnino dulcius esse potest,
 Idibus, & raris togula est excussa calendis:
 Duxit ad æstates synthesis vna decem.
 Saltus aprum, campus leporem tibi misit inæptum.
 Sylua grauis turdos exagitata dedit.
 Raptus flumineo venit de gurgite piscis:
 Vina rubens fudit non peregrina cadus.
 Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris,
 Nec merfa est pelago, nec fluit vlla ratis.
 Supposita est blando nunquam tibi tessera talos
 Alea sed paræ sola fuere nuces.
 Dic vbi sit decies, mater quod anara reliquit;
 Nusquam est, fecisti rem, Line, difficilem.

IN PRAETOREM.

Prætozem pauper centum sestertia Gaurus
 Orabat, chara notus amicitia:
 Dicebatq; suis hæc tantum deesse trecentis,
 Vt posset domino plaudere + iustus eques, + iustus
 Prætor ait, Scis me Scorpo, Talioq; daturum?
 Atq; vtinam centum millia sola darem.
 Ah pudet ingratae, pudet ah male diuitis arca:
 Quod non das equiti, vis dare, prætor, equo?

AD SEXTVM.

Inuitas centum quadrantibus, & bene cœnas.
 Vt cœnem inuitor, Sexte, an vt inuideam?

DE SPECTACVLO.

Picto quod iuga delicata collo
 Pardas sustinet, improbæq; tigres
 Indulgent patientiam flagello:
 Mordent aurea quod lupata cerui:
 Quod fræno Libyci domantur vrsi:
 Et quantum Calydon tulisse fertur,
 Paret purpureis aper capistris:

VAL. MARTIALIS

Turpes effeda quod trahunt bisontes
 Et molles dare iussa quod choreas
 Nigro bellua nil negat magistro:
 Quis spectacula non putet deorum?
 Hæc transit tamen, ut minora, quisquis
 Venatus humiles videt leonum,
 Quos velox leporum timor fatigat.
 Dimitunt, repetunt, amantq; captos:
 Et securior est in ore præda,
 Laxos cui dare, peruiosq; rictus
 Gaudent, & timidos tenere dentes,
 Mollem frangere dum pudet rapinam,
 Stratis cum modo venerint iuencis,
 Hæc clementia non paratur a te,
 Sed norunt cui seruiant leones.

AD OVIDIUM.

In Nomentanis Ouidi quod nascitur agris,
 Accipit quoties tempora longa merum,
 Exiit annosa mores, nomenq; senecta:
 Et quicquid voluit, testa vocatur anus.

AD LVCIVM IVLIVM.

Sæpe mihi dicis, Luci charissime Iuli,
 Scribe aliquid magnum: desidiosus homo es.
 Otia da nobis: sed qualia tegerat olim
 Mæcenas Flacco, Vergilioq; suo.
 Condere victuras tentem per secula curas?
 Et nomen flammis eripuisse meum?

In steriles campos nolunt iuga ferre iuencis:
 Lingue solum lassat, sed iuuat ipse labor.

AD GALLVM.

Est tibi, siq; precor multos, crescatq; per annos,
 Pulchra quidem, verum Transyberina domus.
 At mea Vipsanas spectant cœnaeula laurus:

Factus

Factus in hac ego sum iam regione senex.

Migrandam est, ut manè domi te, Gallo, salutem;

Es tanti, vel si longius illa foret.

Sed tibi non multam est, vnum si præsto rogatum:

Matura est, hanc vnam si mihi, Gallo nego.

Ipse salutabo decima, vel tertius, hora:

Manè tibi pro me dicat aue, e liber.

AD VELOCEM.

Scribere me quereris, Velox, epigrammata longas

Ipse nihili scribis, tu breuiora facis.

AD REGVLVM.

Cum tibi sit sophiæ par fama, & cura deorum,

Ingento pietas nec minor ipsa tuo:

Ignorat me, itis dare manera, qui tibi librum,

Et qui miratur Regule thura dati.

IN PRISCVM.

Dum te non nossem, dominum, regemque vocabãs

Cum bene te noui, iam mihi Priscus eris:

AD LECTOREM.

Quæcunque lusi iuuenis, & puer quondam,

Apinasque nostras, quas nec ipse iam nouit:

Malè collocare si bonas voles horas,

Et inuidebis otio tuo lector:

A Valeriano Poilito petes Quinto.

Per quem perire non licet meis nugis.

AD FAVSTINVM

Hos tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos

Fœntas, & breuè rus, vdaque prata tenet:

Condidit hic natæ cineres, nomenque sacrauit,

Quod legis, Antuillæ, dignior ipse legi.

Et Scygiæ æquum fuerat patrem, ille sub umbrâ

Sed quia non licuit, viuit, vè ossa colat.

DE ANTVLLA.

VAL. MARTIALIS

Hoc nemo æterno cinerum sacrauit honore

Fœninus, & culti iugera pauca soli.

Hoc tegitur cito raptâ suis antulla sepulero.

Hoc erit Antullæ mistus vterque parens.

Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agellum.

Perpetuo dominis seruiet iste suis.

IN LUPERCVM.

Occurris quæres, Luperce, nobis:

Vis mittam puerum subinde dicis,

Cui tradas epigrammaton libellum,

LECTUM quem tibi protinus remittam?

Non est quod puerum, Luperce, vexes.

Longum est, si velit ad pyrum venire:

Et scalis habito tribus, sed altis.

Quod quæris, propius petas licabit:

Argi nempè, soles subire lethum.

Contra Cæsaris est forum tabernæ,

Scriptis postibus hinc, & inde totis:

Omnes vt cito perlegas poëtas.

Illinc me pete: me roges Atreæum,

Hoc nomen dominus gerit tabernæ.

De primo dabit, altero venido

Raium pumice, purpuraque cultum.

Denarijs tibi quinque Martialem,

Tanti non es, ais, sapias Luperce.

AD CAECILIANVM.

Cui legisse satis non est epigrammata centum,

Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATON.

LIBER II.

Quid

QUID nobis, inquis, cum epistola? pa-
rum ne tibi praetamas, si legimus epi-
grammata? Quid hic porro dicturus es,
quod non possis versibus dicere? Video
quatenus tibi epistolam accipiant, quibus pro te
loqui non licet. Epigrammata Curione non egerit
& contenta sunt sua, id est, mala, lingua. In quacū-
que pagina visum est, epistolam faciunt. Noli ergo
(si tibi videtur) rem facere ridiculam: & togam tali
tanti inducere personæ. Denique videas, an te dele-
ctet contra retiarium ferula. Ego inter illos sedeo,
qui protinus reclamant. Puto, mehercule, Deciane,
verum dicis. Quid si scias, cum qua, & quam longa
epistola negotium fueris habiturus. Itaque quod
exigis, fiat. Debent tibi, si qui in hunc librum inci-
derint, quod ad primam paginam non lapsi perueniunt.

AD LIBRUM SVVM.

Tercentena quidem poteris epigrammata ferre:

Sed quis te ferret, pelegeretque liber?

At nunc succincti quæ sunt, bona dicite, libelli.

Hoc primum est, breuior quod mihi charta perit:

Deinde quod hæc vna peragit librarius hora:

Nec tantum nugis seruiet ille meis.

Tertia res hæc est, quod si cui forte legêris,

Sis licet vsque malus, non odiosus eris.

Te conuina leget mitto quincunce: sed ante

Incipiat positus quam tepuisse calix.

Esse tibi tanta cautus breuitate videris:

Hei mihi, quam multis sic quoque longus eris.

AD CAESAREM DO-

mitianum.

Creta dedit megnum: maius dedit Africa nomen,

Scipio quod victor, quodque Merellus habet.

VAL. MARTIALIS

Nobilis domito tribuit Germania Rhenoë
Et puer hoc dignus nomine, Cæsar, eras.
Frater idem eos meruit cum patre triumphos:
Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua est.

AD SEXTVM.

Sexte, nihil debes: nil debes, Sexte: fatemur.
Debet enim, si quis soluere, Sexte, potest.

AD DECIANVM.

Ne valeam si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim,
Sed duo sunt, quæ nos ditingunt, millia passum.
Quattuor hæc fiunt, cum rediturus + eam.
Sæpe domi non es: cum sis quoque sæpe negaris:
Vel tantum caussis, vel tibi sæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo milia non piget ire:
Ut te non videam, quattuor ire piget.

AD SEVERVM.

Inunc, edere me iube libellos,
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas εσχάτων κωλικόν Severe,
Et longas trans oicitationes.
Hæc sunt, quæ relegente me solebas.
Riprim scribere, sed vitel ianis.
Hæc sunt siagula, quæ sinu ferebas
Per conuiuia cuncta, per theatta:
Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis.
Quid prodest mihi tam macer libellus?
Nullo crassior ut sit umbilico,
Si locus tibi triduo legatur?
Nunquam deliciae supiniore.
Lassus tam cito deficiis viator,
Et cum currere debeas Bouillas,
Iter iungere quaris ad Camænas

Inunc,

Tunc, edere me iube libellos.

IN ATTALVM.

Declamas bellè: causas agis, Attale belle,
Historias bellas, carmina bella facis.

Componis bellè mimos, epigrammata bellè.

Bellus Grammaticus, bellus es astrologus.

Et bellè cantas, & saltas, Attale, bellè.

Bellus es arte lyræ bellus es arte pilæ.

Nil bene cum facias, facis autamen omnia bellè.

Vis dicam, quid sis? magnus es ardelio.

AC LECTOREM.

Si qua videbuntur chartis tibi, lector, in istis

Sive obicura nimis, siue Latina parum:

Non meus est error, nocuit librarius illis,

Dum properat verius annumerare tibi.

Quòd si non illum, sed me peccasse putabis:

Tunc ego te credam cordis habere nihil.

Ista tamen mala sunt: quasi nos manifesta negemus

Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis.

AD RVFFVM DE SELIO.

Quòd fronte Selium nubila vides, Ruffe:

Quòd ambulator porticum terit serus:

Lugubre quiddam quòd tacet piger vultus:

Quòd penè terram tangit indicens nasus.

Et dextra pectus pulsat, & comam vellit:

Non ille amici fata luget, aut fratris:

Vterque natus viuit, & precor viuat:

Salua est & vxor, sarcinæq; seruiq;:

Nihil colonus, villicusq; decoxit.

Mætoris igitur causa quæ est: domi cœnat.

IN POSTHVMM.

Hoc mihi suspectū est, quòd oles bene, Posthume, sèp:

Posthume non bene olet, qui bene semper olet.

VAL. MARTIALIS

AD SEXTVM.

Et iudex petit, & petit patronus.

Soluas cenſeo Sexte creditori.

IN HERMVM.

Quòd nulli calicem tuum propinas,

Humanè facis, Hermè, non ſuperbè.

IN ZOILVM.

Zoilus egrotat. faciunt hanc ſtragula febrem.

Si fuerit ſanus, cocchina quid facient?

Quid torus à Nilo, quid ſindone tinctus olenti?

Oſtendit ſtultas quid niſi morbus opes?

Quid tibi cū medicis? Dimitte Machaonas omneis.

Vis fieri ſanus? ſtragula ſume mea.

IN MAXIMVM.

Capto tuam, pudet heu, ſed capto, Maxime, cœnam.

Tu captas alias, iam ſumus ergo pares.

Manè ſalutatam venio: tu diceris iſſe

Antè ſalutatam, iam ſumus ergo pares.

Sum comes ipſe tuus, tumidiq; anteambulo regiſſe

Tu comes alterius. iam ſumus ergo pares.

Eſſe ſat eſt ſeruum iam nolo vicariuſſe eſſe.

Qui rex eſt, regem, Maxime non habeat.

IN ZOILVM.

Felicem fieri credis me, Zoile, cœna:

Felicem cœna Zoile deinde tua?

Debet Aricino conuiuia recumbere cliuo,

Quem tua felicem, Zoile, cœna facit.

DE PAVLO.

Cœmina Paulus emit. recitat ſua carmina Paulus.

Nam, quod emas, poſſis dicere iure tuum.

IN CANDIDVM.

Si det iniqua tibi triſtem fortuna reatum:

Squalidus herebo, pallidiorque reo.

Si iubeat, patria damnatum cedere terra:
 Per freta, per scopulos exulis ibo comes.
 Dat tibi diuitias, ecquid sunt ista duorum?
 Das partem, multum est: Candide, das aliquid.
 Mecum ergo miser es. Quod si Deus ore sereno
 Annuerit: felix, Candide, solus eris.

DE SELIO,

Laudantem Selium, coenę cum retia tendit,
 Accipe siue legas, siue patronus agas.
 Effectū grauitē, citō, nequiter, euge, beatē,
 Hoc volui: facta est iam tibi cœna. tace.

AD RVFFVM.

Ruffe vides illum subsellia prima tenentem,
 Cuius & hinc lucet sardonychata manus.
 Neque Tyron toties epotauere lacernę,
 Et roga non tactas vincere iussa niues?
 Non extrema sedet lunata ligula planta,
 Coccina non læsum pingit alata pedem,
 Et numerosa linunt stellantem splenia frontem?
 Ignoras quid sit? splenia tolle, leges.

IN CAIVM.

Mutua viginti sestertia fortē rogabam,
 Quę vel donanti non graue munus erant.
 Quippe rogabatur, & fidusq; vetusque sodalis,
 Et cuius laxas arca flagellat opes.
 Is mihi: Diues eris si causas egeris, inquit.
 Quod peto, da Cai, non p̄to consilium.

IN PONTICVM.

Lis mihi cū Balbo est: tu Balbum offendere nō vis,
 Pōtice. cū Licino, hic quoque magnus homo est.
 Vexat sepe meum Patrobas confinis agellum:
 Contra libertum Cęsarıs ire times.
 Abnegat, & retinet nostrum Laronia seruum:

Respon-

VAL. MARTIALIS

Respondes, orba est, diues, anus, vidua.
Non bene (crede mihi) seruo seruitur amico.
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

AD PHOEBVM.

Cum sint crura tibi, simulent quæ cornua lunæ;
In Rhytic poteras; Phœbe lauare pedes.

IN CAECILIANVM.

Quicquid ponitur hinc, & inde, verris;
Mammæ suminis, imbricemq; porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Muræneque latus, femurque pulli,
Stillatæque alica sua palumbum.
Hæc cum condita sunt madente mappa,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otiosa turba.
Vllus si pudor est, repone cœnam.
Cras te Cæciliane non vocabo.

IN LINVM,

Quid mihi reddat ager, queris, Line, Nomētantis;
Hoc mihi reddit ager te, Line, non video.

IN TONGILVM.

Vri Tongilius male dicitur hemitritæo.
Noui hominis mores: esurit, atque fitit,
Subdola tenduntur crassis modò retia turdis;
Hamus & in mullum mittitur, atque lupum.
Cecuba siccentur, quæque annus coxit Opimi,
Condantur parco fusca falerna viro.
Omnes Tongilium medici iussere lauari
O stulti, febrem creditis esse? gula est.

IN CANDIDVM.

Cādide, κοινὰ φίλων, hæc sūt tua, Cādide, πᾶν-
Que tu magniloquus nocte, dieq; sonas.

(7α)

Te

De Iaccedemōnio velat toga leſta galeſo,
 Vel quem ſepoſito de grege parma dediti
 At me, quę paſſa eſt furieſi cornua tauri,
 Noluerit dici quam pila prima ſuam.
 Miſi Agenoreas Cadmi tibi terra lacernae
 Non vendes nummis cocci a noſtra tribus.
 Tu Libycoſ Indis ſuſpendis dentibus otbes:
 Fulcitur reſta ſagina menſa mihi.
 Immodici tibi ſtava tegunt Chryſendeta nulli
 Concolor in noſtra cammare lance rubes.
 Ex opibus tantis veteri, fidoq; ſodali
 Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων

IN SEXTVM.

Emi ſen puerum, togam ve pexam,
 Seu tres vel puo, quattuor ve libras
 Sextus protinus ille ſcenerator,
 Quem noſtis veterem meum ſodalem,
 Ne quid fortẽ peram, timeat, cauetq;
 Et ſecum ſic, vt audiam, ſufurrat,
 Septem millia debeo Secundo,
 Phœbo quattuor, vndecim Philero,
 Et quadrans mihi nullus eſt in arca.
 O grande ingenium mei ſodalis.
 Durum eſt, Sexte, negare, cùm rogeris.
 Quanto durius, antequam rogeris?

IN NAEVICVM.

Florida per varios vt pingitur Hybla colores,
 Cùm breue Sicanię ver populantur apes,
 Sic tua ſuppoſitis perlucet prela lacernis,
 Sic micat innumeris arcula ſyntheſibus.
 Atq; vnã veſtire tribum tua vellera peſſunt,
 Appula non vno quę grege terra tulit.
 Tu ſpectas hyemem ſuccinxi lentus amici:

VAL. MARTIALIS

Prò scelus. & latevis frigora tuta times.
 Quantum erat infelix, pannis fraudare duobus?
 Non metuas mortem, Neque, sed tineas.

AD RVFFVM.

Coponem, laniumq; balneumq;
 Tonforem, tabulamq; calculosq;
 Et paucos, sed ve eligam, libellos,
 Vnum non nimium rudem sodalem,
 Hec pręsta mihi, ruffe: vel Bitontis,
 Et thermas tibi habe Neronianas.

IN MAXIMVM.

Vis fieri liber? mentiris, Maxime: non vis?
 Sed fieri si vis, hac ratione potes.
 Liber eris, cœnare foris si, Maxime nolis:
 Veientana tuam si domat vna sitim.
 Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnę:
 Contentus nostra si potes esse toga:
 Hec tibi si vis est, si mentis tanta potestas:
 Liberior Partho viuere Rege potes.

AD SEXTVM.

Vix te, Sexte, coli volebam amare,
 Parendum est tibi quòd iubes, coleris.
 Sed si te colo, Sexte: non amabo.

IN FICTVM DIVITEM.

Hic, quem videtis gressibus vagis lentum,
 Amerhystinatus media qui secat septa:
 Quem non lacernis Publius meus vincit,
 Non ipse Codrus alpha penulatorum:
 Quem grex togatus sequitur, & cappillatus,
 Recensq; cella, linteisq; lorisq;
 Oppigneravit ad modò Claudij mensam,
 Vix octo nummis anulum, vnde cœnaret.

IN ZOILVM.

Exatus pulchre, rides mea? ~~Zoric, trita.~~
 Sunt hæc trita quidem, ~~Zoile. sed mea sunt.~~

DE COENATIONE MICAE.

Mica vocor, quid sim, cernis? coenatio parua,
 Et me Cæsareum prospicis ecce tholum.
 Fræge toros, pete vina, rosas cape, tingere nardo,
 Ipse iubet mortis te meminisse Deus.

IN TAVRVM.

Dūmodò causidicum, dū te modò rhetora fugis?
 Et non decernis, Taure, quid esse velis?
 Peleos, & Priami transit, vel Nestoris ætas?
 Et fuerat serum iam tibi, desinere,
 Incipe, tres vno perierunt rhetores anno:
 Si quid habes animi, si quid in arte vales.
 Si schola damnatur, fora litibus omnia feruent,
 Ipse potest fieri Marfia causidicus.
 Eia age, rumpe moras: quo te spectabimus vsq;?
 Dum quid sis, dubitas, iam potes, esse nihil.

IN SALERANVM.

Cur tristionem cernimus Saleranum?
 An causa leuis est? extuli, inquis vxorem.
 O grande fati crimen, ô grauem casum.
 Illa, illa diues mortua est Secundilla,
 Centena decies quæ tibi dedit dotis?
 Nollem accidisset hoc tibi Salerane.

IN LALAGEN.

Vnus de toto peccauerat orbe comarum
 Anulus, incerta non bene fixus acu.
 Hoc facin? Lalage, speculo quod viderat, vltra est
 Et cecidit se & is i&ta Plecusa comis.
 Desine iam, Lalage, tristeis ornare capillos,
 Tangat & infanum nulla puella caput:
 Hoc salamandra notet, vel sœua nouacula nudet.

VAL. MARTIALIS

Vt digna speculo fiat imago tua.

IN POSTHYMVM.

Occurris quocunq; loco mihi, Posthume, clamas
Protinus, & prima est hæc tua vox, Quid agis?
Hoc, si me decies vna conueneris hora,
Dicis: habes puto tu, Posthume, nil quod agas.

AD OLV M.

Quòd te nomine jam tuo saluto,
Quem regem & dominam prius vocabam:
Ne me dixeris esse contumacem.
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Qui se non habet: atq; concupiscit,
Quod reges, dominiq; concupiscunt.
Seruum si potes, Ole, non habere:
Et regem potes, Ole, non habere.

IN CLASSICVM.

Inuitum cœnare foris te, Classice, ditis.
Si non mentiris. Classice, dispeream.
Ipse quoq; ad cœnam gaudebat Apitius ire:
Cum cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen inuitus vadis: cur, Classice, vadis?
Cogor, ais? verum est, cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Classice rectam.
Grandia verba vbi sunt? si vir es ecce nega.

AD CAECILIANVM.

Callidi Candidius, nihil est te, Cæciliane: notavi,
Si quando ex nostris disticha pauca legis.
Protinus aut Marci recitas, aut scripta Catulli.
Hæc mihi das, tanquam deteriora legas?
Vt collata magis placeant mea? credimus illud:
Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

IN SAVFELLYM.

Cinctum

Cinctum togatis post, & ante Saufellum,
 Quanta reduci regulus solet turba,
 Ad alta consumit templa cum reum misit,
 Maternae cernis: inuidere nolito,
 Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
 Hos illi amicos, & greges togatorum
 Fuscule nus praestat, & Fauentinus.

DE LEONE.

Verbena securi solitus leo ferre magistri,
 Insertamque pati blandus in ora manum.
 Dedit pacem, subito feritate reuersa,
 Quanta nec in Libycis debuit esse iugis.
 Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
 Sanguineam rastris quae renouabat humum,
 Saevus, & infelix furiali dente peremit,
 Martia non vidit maius arena nefas.
 Exclamare libet. Crudelis, perfide, precor,
 A nostra pueris patere discite lupa.

DE MARIO.

Argenti libras Marius tibi quinque reliquit,
 Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

IN COSCONIVM.

Cosconi, qui longa putas epigrammata nostrae,
 Vtilis vngendis axibus esse potes.
 Disce, quod ignoras: Marci, doctique, Pedonis,
 Sepe duplex vnum pagina tractat opus.
 Non sunt longa, quibus nihil est, quod demere possis:
 Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

AD CAECILIANVM.

Aestiuo serues vbi piscem tempore, qua ris
 In thermis serua. Cecilianae tuis.

IN NASICAM.

Inuitas tunc me, cum seis, Natica vocatur.

VAL. MARTIALIS

Excusatum habeas me, rogo: cæno domi.

DE FANNIO.

Hostem cum fugeret, se Fannius ipse peremit.

Hic rogo, non furor est, ne moriare mori?

IN ZOILVM,

Laxior exaphoris tua sit lectica licebit:

Cum tamen hæc tua sit, Zoile, sandapila.

AD PONTICVM.

Abscissa seruum fugias quid Pontice lingua?

Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

DE PRAEPOSTERIS DONIS,

Vimine clausa leui niueq; custodia costæ,

Hoc tibi Saturni tempore munus erit.

Dona quod æstatis misi tibi mense Decembri

Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

IN MAMERCVM.

Nil recitas: & vis, Mamerce, Poëta videri.

Quicquid vis esto, dum modò nil recites.

AD QVINTILIANVM,

Quintiliane, vagæ moderator summe iuuentæ,

Gloria Romanæ, Quintiliane, togæ:

Vivere quòd propero pauper, nec inutilis annis,

Da veniam: properat vivere nemo satis.

Differat hoc, patrios optat qui vincere census,

Attriq; immodicis arctat imaginibus.

Me focus, & nigros non indignantia fumos

Tecta iuuant, & fons viuus, & herba rudis.

Sit mihi verna satur, sit non doctissima coniux,

Sit nox cum somno, sit sine lite dies.

AD CAESAREM DOMICIANVM.

Rerum certa salus, terrarum gloria, Cæsar,

Sospite quo magnos credimus esse deos:

Si festinatis toties tibi lecta libellis

D eti-

+ Quod
figis.

Detinere oculos carmina nostra tuos;

Quod fortuna vetat fieri, permittite videri;

Natorum genitor credat, ut esse trium.

Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:

Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

AD VXOREM.

Natorum mihi ius trium roganti;

Musarum pretium dedit mearum,

Solus qui poterat: valebis vxor,

Non debet domini perire munus,

AD REGVLVM.

Primus ubi est, inquis, cum sit liber iste secundus?

Quid faciam, si plus ille pudoris habet?

Tu tamen hunc fieri si mauis, Regule, primum:

Vnum de titulo tollere iota potes.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATON.

LIBER III.

AD LECTOREM DE LIBRO

GALLICANO.

HOC tibi, quicquid id est, longinquis mit-
tit ab oris,

Gallia, Romanæ nomine dicta togæ.

Hunc legis, & laudas librum fortasse pri-
orem.

Illæ, vel hæc meæ sunt, quæ meliora putas,

Plus sanè placeat, domina qui natus in vrbe est.

Debet enim Gallum vincere verna liber,

AD LIBRVM SVVM.

Cuius vis fieri libelle munus?

VAL. MARTIALIS,

Festina tibi vindicem parare;
 Ne nigram cito scriptis in culnam
 Cordillas madida tegas papyro,
 Vel thuris, pepirisq; si cucullus,
 Faustini fugis in sinum? sapiisti.
 Cedro nunc licet ambules peranctus,
 Et frontes gemino decens honore
 Pictis laxerieris umbilicis,
 Et tepurpura delicata velet,
 Et cocos rubeat superbus index,
 Illo vindice, nec Probum timeo.

AD LIBRVM SVVM.

Romam vade liber: si, veneris vnde, requiret,
 Aemiliae dices de regione vie.
 Si quibus in terris, qua sumus in vrbe rogabit;
 Corneli referas me, licet esse foro.
 Cur absim, quæret: breuiter, tu multa fatere,
 Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
 Quando venit, dicet tu respondero, poeta
 Exierat: veniet, cum citharædus erit.

AD EVNDEM.

Vis commendari, sine me cursurus in vrhem;
 Parue liber multis, an satis vnus erit?
 Vnus erit (mihi crede) satis cui non eris hospes
 Iulius, assiduum nomen in ore meo.
 Protinus hunc adeas primiq; in limine tecti,
 Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, lares.
 Est illi coniux, quæ te manibusq; sinuq;
 Excipiet, vel si puluerulentus eas.
 Has tu seu pariter, siue hanc, illum ve priorem
 Videris, hoc dices, Marcus auere iubet.
 Hoc satis est, alios commendat epistola: peccat,
 Qui commendandum se putat esse suis;

AD MARCELLINUM.

Lux tibi post idus numeratur terra Maris,
 Marcelline, tuis bis celebranda sacris.
 Imputat æthereos hæc ortus prima parenti:
 Libat florentes hæc tibi prima genas.
 Magna licet dederit iucundæ munera vitæ,
 Plus nunquam patri præstitit illa dies.

DE SPORTULA.

Centum miscelli iam valere quadrantes,
 Anteambulonis congiarium lasi,
 Quos diuidebat balneator elixus.
 Quid cogitatis o famēs amicorum?
 Regis superbi sportulæ recesserunt.
 Nihil stropharum est, iam salarium dandum est.

IN CINNAM.

Versiculos in me narratur scribere Cinna.
 Non scribit, cuius carmina nemo legit.

IN PHILOMVSVM.

Constituit, Philomuse, pater tibi millia bina
 Menstrua, perq; omnes præstitit illa dies.
 Luxuriam premeret cum castina semper egestas,
 Et vitijs essent danda diurna tuis.
 Idem te moriens hæredem ex asse reliquit:
 Ex hæredavit te, Philomuse, pater.

IN FABVLLVM.

Vnguentum fateor bonum dedisti
 Conuulsis heres: sed nihil scidisti.
 Res falsa est bene colere, & esurire.
 Qui non cœnat, & vngitur, Fabulle,
 Hic ✕ verò mihi mortuus videtur.

DE TVTIO.

VAL. MARTIALIS

Romam petebat esuritor Tutius.

Proteus ex Hispania.

Occurrit illi sportularum fabula,

A ponte redijt Miluio.

IN CERDONEM.

Das gladiatores, sutorum Regule cerdo:

Quodq; tibi tribuit subula, fida rapit.

Ebrius es. nec enim faceres id sobrius unquam:

Vt velles eorū ludere, cerdo tuo.

Lufisti, satis est: sed te, mihi crede memento

Nunc in pellicula cerdo tenere tua.

IN MAXIMUM.

Perfrixisse tuas quæsta est præfatio fauces.

Cum te excusaris Maxime, quid recitas?

DE VIPERA IN ORE VRSÆ

Proxima centenis ostenditur Vrsa columnis,

Exornant picte qua Platanona feræ.

Huius dum patulos alludens tentat hiatus

Pulcher Hylas, teneram merfit in ora manum.

Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,

Vivebatq; anima deteriore fera.

Non sensit puer esse dolos: nisi, dente recepto

Dum perit, ò facinus ausa quod vrsa fuit.

DE CANIO.

Dic musa, quid agat Canius meus Ruffus?

Verum ne chartis tradit ille victuris

Legenda temporum acta Claudianorum?

An quæ Neroni falsas astruit scriptor?

An in cothurnis horridus Sophocleis,

An otiosus in scholapoëtarum,

Lepore tinctos Attico sales narrat?

Hinc si recessit, porticum terit templi?

An spatia carpit lentus Argonautarum?

An delicate sole rursus Europe
 Inter tepentes post meridiem buxos
 Sedet, ambulat ve liber acribus curis?
 Titi ne thermis, an lauetur Agrippæ,
 An rare Tulli fruitur, atque Lucani?
 An pollionis dulce currit ad Quartum?
 An æstuantes iam profectus ad Baias
 Piger Lucrino nauicla tur in stagno?
 Vis scire, quid agat Canius tuus? rider.

IN CRUDELEM DOMINVM.

Proscriptum famulus seruauit fronte notatus.

Non fuit hæc domini vita, sed inuidia,

AD CASSIANVM.

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,
 Blandasq; mortes, gaudiumq; crudele,
 Quas nemo quondam deserebat auditas,
 Fallax Vlysses dicitur reliquisse,
 Non miror. illud, Cassiane, mirarer:
 Si fabulantem Canium reliquisset.

IN M. ANTONIUM.

Par scelus admisit Pharijs Antonius armis:
 Abscidit vultus ensis vterque sacros,
 Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos.
 Hoc tibi, Roma, caput, cum loquereris, erat.
 Antoni tamen est peior, quam causa Phœni,
 Hic facinus domino prestitit, ille sibi.

DE PIGRIS NAVTIS.

Cessatis pueri, nihilq; nostis
 Veterne, ✱ resinaq; pigriores,
 Quarum per vada tarda nauigantes
 Lentos figitis ad celeuma remos,
 Iam pronò Phaëthonte iudat Aethon,
 Exarsitq; dies, & hora lassos

✱ remo-
ragi

et VAL MARTIALIS

Interinngit equos meridiana.

At vos tam placidas vagi per vndas

Tutę luditis otium carinę.

Non nautas puto vos, sed argonautas,

IN RVFFVM.

Esse negas coctum leporem, poscisque flagella,

Maui, Ruffe, coquum scindere, quàm leporem.

AD CERDONEM.

Iraſci noſtro non debes, cerdo, libello.

Ars tua, non vita eſt carmine læſa meo-

Innocuos perſiſſe ſales, cur ludere nobis

Non liceat. licuit ſi iugulare tibi.

AD RVFFVM.

Curſorem ſexta tibi, Ruffe remiſimus hora:

Carmina quem madidum noſtra tuliſſe reor

Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebar.

Non aliter mitti debuit iſte liber.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATON.

LIBER IIII.

De Natali Domiciani.

Æſaris alma dies, & luce ſacratior illa,

Cœcilia dicteum quę tulit Ida Iouē,

Lōga, precor, Pylloq; veni numeroſior

æno:

Semper & hoc vultu, vel meliore nite:

Hic colat Albano Tritonida cultus in auro,

Perque manus tantas plurima quereus eat;

Hic colat ingenti redeuntia ſecula luſtro,

Et quę

Et quæ Romuleus sacra Terentius habet,
 Magna quidem superi petimus, sed debita terris,
 Pro tanto quæ sunt improba vota Deo?

DE ORATIO.

peccabat modo solus inter omnes
 Nigris muæus Oratius lacernis,
 Cùm plebs, & minor ordo, maximusq;
 Sancto cum duce candidus sederet.
 Toto nix cecidit repente cælo:
 Albis spectat Oratius lacernis.

DE NIVIBVS.

Aspice quàm den sum tacitarum vellus aquarum
 Desuat in vultus Cæsaris, inq; situs.
 Indulget tamen ille Ioui, nec vertice moto
 Concretas pigro frigore ridet aquas:
 Sidus Hyperboreis solitus lassare Bootæ,
 Et madidis Helicen dissimulare comis.
 Quis siccis lasciuit aquis, & ab æthere iudit?
 Suspicio has pueri Cæsaris esse iues;

IN BASSAM.

Quod sicca redoler palus lacunæ,
 Crudarum nebulae quod albulæ,
 Piscinæ vetus aura quod marinæ,
 Lassi bardiaci os quod enocati,
 Quod bis murice vellus inquinatum,
 Quod ieiunia Sabbatariorum,
 Mœstorum quod anhelitus reorum,
 Quod spureæ moriens lucerna Lede,
 Quod ceromata fæce de Sabina,
 Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
 Malles, quàm quod oles, olere Bassa.

AD FABIANVM.

Vir bonus, & pauper, linguaq; & pectore verus,

Quid

VAL MARTIALIS.

Quid tibi vis, urbem qui Fabiane petis?
Qui nec leno potes, nec comestator haberi,
Nec pauidos tristi voce citare reos,
Vendere nec vanos circum pallatia fumos:
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Vnde miser viues, homo fidus, certus amicus:
Hoc nihil est: nunquam sic Philomelus eris.

AD EUPHEMVM,

Prima salurantes, atq; altera continet hora,
Exercet raucos tertia caufidicos.
In quintam varios extendit Roma labores.
Sexta quies lassis, septima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octaua palæstris,
Imperat extractos frangere nona toros.
Hora libellorum decima est Eupheme meorum:
Temperat ambrosias cum tua cura dapes,
Et bonus æthereo laxatur nectare Cæsar,
Ingentiq; tenet pocula parca manu.
Tunc admittite iocos, gressu timet ire licenti,
Ad matutinum nostra Thalia leuem.

AD FAVSTINVM,

Dum nou⁹ est, nec adhuc rafa mihi frôte libellus:
Pagina dum tangi non bene sicca timet:
Ipuer, & charo perfer leue munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre sed instructus comiterur Punicæ librum
Spongia, muneribus conuenit illa meis.
Non possunt nostros multæ Faustine lituræ
Emendare iocos, vna litura potest.

IN ANTONIVM SATVRNIVM.

Dum nimum vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te miser esse pudet:
Impia Parrhasia mouisti bella sub vrsa,

Qualia qui Pharię conjugis arma tulit.

Exciderat ne adeo fatum tibi hominis ausus,

Cbruit Aętiaci quod grauis ira freti?

An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi

Nilus, & Arctois plus licuisset aquis?

Ille etiam nostris Antonius occidit armis,

Qui tibi collatus, perfide, Cęsar erat.

DE NVPTIIS PVDENTIS, ET
claudiz.

Clandia Ruffe meo nupsit peregrina Pudens
Maęte esto tedis, o Hymenæe, tuis.

Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,

Massica Theseis tam bene vina fauis.

Nec melius teneris iunguntur vitibus vlni,

Nec plus lotos aquas, littora myrtus amat,

Candida perpetuo reside Concordia lecto,

Tamq; pari semper sis Venus æqua iugos

Diligat ipsa senem, quondam sed & ipsa marito,

Tunc quoq; cum fuerit, non videatur anus.

AD SILIVM.

Sili Castalidum decus sororum,

Qui periuria barbari furoris

Ingenti premis ore, perfidosq;

Fastus Annibalis, leuesq; pœnos

Magnis cedere cogis Africanis:

Paulum deposita seueritate,

Dum blanda vagus alea december

Incertis sonat hinc, & hinc frutillis,

Et ludit rota nequiore talo,

Nostris otia commoda camœnis,

Nec torualege fronte, sed remissa.

IN CAECILIANVM.

Mille tibi nummos hesternæ nocte roganti,

VAL. MARTIALIS.

In sex, aut septem, Cæciliane, dies.

Non habeo, dixi, sed tu causatus amici
 Aduentum, lancem, paucaq; vasa rogas.
 Stultus es, an stultum me credis amice? negavi
 Mille tibi nummos, millia quinq; dabo?

DE PVERO GLACIE OCCISO.

Qua vicina pluit Dipsanis porta columnis,
 Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
 In iugulum pueri, qui rosida & templa subibat,
 Decidit hyberno progravis vnda gelu.

Cumq; peregisset miseri crudelia fata,
 Tabuit in calido vulnere mucto tener.

Quid non seua sibi voluit fortuna licere?
 Aut vbi mors non est, si iugulatis, aequè?

DE ENDROMIDE.

Hanc tibi Sequanica pinguem textricis alumina,

Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet,
 Sordida, sed gelido non aspernanda decembri,

Dona peregrinam mittimus Endromida,
 Seu lentum ceroma teris, tepidumûe trigona,
 Siue harpasta manu puluerulenta rapis.

Plumea seu laxi partiris pondera follis:

Siue leuem cursu vincere quæris Atham:

Ne madidos intrèt penetrabile frigus in artus:

Néue grauis subita te premat Iris aqua.

Ridebis ventos hoc munere reclus, & inibres.

Nec sic in Tyria sindone tutus eris.

AD THALIAM.

Dam tu lenta nimis, diuq; quæris,

Quis primus tibi, quisûe sit secundus,

Gratum quisûe epigramma comparabit?

Palmam Callimachus, Thalia, de se

Facundo dedit ipse Brutiano.

Qui

Qui si Cceropio satur lepore
 Romanæ sale luserit Mineræ:
 Illi me facias, precor, secundum.

AD FABIANVM.

Omneis, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas,
 Extulit. vxori fiat amica meæ,

AD PAMPHILVM.

Tu Setina quidem semper, vel Massica ponis,
 Pamphile: sed rumor tam bona vina negat.
 Diceris hac factus cœlebs quater esse lagæna.
 Nec puto, nec credo, Pamphile, nec fitio.

DE AMIANO, AD MARONILLVM.

Nihil Amiano præter aridam vestem,
 Moriens reliquit vltimis patet exis.
 Fieri putet potuisse quis, Maronille,
 Vt Amianus mortuum patrem nolit?

AD QVINTINVM.

Exigis, vt donem nostros tibi, Quinte, libellos,
 Non habeo, sed habet bibliopola Triphon.
 Aes dabo pro uugis, & eman tua carmina sanus?
 Non, inquis, faciam tam fatuè, nec ego.

DE VESTINO.

Cùm grauis extremas Vestinus duceret horas,
 Et iam per Stygias esset iturus aquas,
 Vltima volentes orauit pensa sorores,
 Vt traherent parua stamina pulla mora.
 Iam sibi defunctus, charis dum viuuit amicis,
 Mouerunt tetricas tam pia vota deas.
 Tum largas partitus opes, à luce recessit:
 Seq; mori post hoc, credidit ille senem.

DE DAMIS.

Aspicias, imbelles tentent quàm fortia damæ
 Prælia? tam rimidis quanta sic iras feris?

VAL. MARTIALIS.

†ardent. In mortem paruis concurrere frontibus †audent;
 Vis, Cælar, damis parcere? mitte canes.

DE NIGRINA,

O felix animo, felix Nigrina marito,
 Atq; inter Latias gloria prima nurus:
 Te patrios miscere iuuat cum coniuge census,
 Gaudentem socio, participemq; viro.
 Arserit Euadne flammis iniecta mariti,
 Nec minus Alcestim fama sub astra ferat:
 Tu melius certè meruisti pignore vite,
 Vt tibi non esset morte probandus amor.

IN AVARVM AMICVM.

Millia misisti mihi sex bis sena petenti.
 Vt bis sena feram, bis duodena petam.

IN ZOILVM INVIDVM.

Nunquam diuitias deos rogavi,
 Contentus modicis, meoq; letus.
 Paupertas veniam dabis: recede.
 Causa est quæ subiti, noniq; voti?
 Pendentem volo Zoilum videre.

IN AFRVM.

Condita cùm tibi sit iam sexagesima mensis,
 Et facies multo splendeat alba pilo,
 Discursis rota vagus vrbe: nec vlla cathedra est,
 Cui non manè feras irrequietus aue,
 Et sine te nulli fas est prodire Tribuno,
 Nec caret officio Consul vrerq; tuo.
 Et sacro decies repetis pallatia cliuo,
 Saturiosq; modos, Partherniosq; sonas.
 Hæc faciant sanè iuuenes, deformius Afer
 Omnino nihil est ardelione sene.

AD MATHONEM

Hospes eras nostri semper, Matho, Tiburtini.

LIBER III.

33

oc emis: imposui: rus tibi vendo tuum?

IN MATHONEM.

Declamas in febre Mathon, Hanc esse phrenesiam

Si nescis, non es sanus amice Mathon.

Declamas æger, declamas hemitriticos.

Si sudare aliter non potes: est ratio.

Magna tamen res est: erras, cum viscera febris

Exurit. Res est magna tacere Mathon.

AD RVFFVM.

Hos quoq; commenda Venuleio. Ruffe, libellos,

Imputet & nobis otia parua, roga.

Immemor & paulum curarum, operuq; suorum,

Non tetrica nugas exigit aure meas.

Sed nec post primum legat hæc, summum ve tricentum

Sed sua cum mediis prælia Bacchus amat.

Si nimis est, legisse duos: tibi charta plicetur

Altera: diuisum sic breue fiet opus.

IN NEVOLVM.

Securo nihil est te, Nevole, peius: eodem

Sollicito nihil est. Nevole, te melius.

Securus nullum resalutas, despicias omnes:

Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.

Sollicitus donas, dominum, regemq; salutas,

Inuitas. esto, Nevole, sollicitus.

IN PONTICVM.

Nos bibimus vitro, tu myrrha Pontice, quate?

Prodat perspicuus ne duo vina calix.

AD LIBRVM SVVM.

Si vis auribus Atticis probari,

Exhortor moneoq; te, libelle,

Vt docto placeas Apollinari.

Nil exactius, cruditijsq; est,

Sed nec candidius, benigniusq;

VAL. MARTIALIS:

Si te pectore, si tenebit ore:
Nec rōnēdos mēdēs maligniorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas.
Si damnauerit ad salariorum
Curras scrinia protinus licebit,
Inuerfa pueris arande charta.

IN DISSIMULATOREM

Nulla remisisti paruo pro munere dona,
Et iam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti sex scrupala Sepritiane
Missa, nec a querulo mappā cliente fuit.
Antipolitani, nec quē de sanguine thynni
Testa rubet, nec quē coctana parua gerit,
Nec rugosarum vimen breue picenatum:
Dicere te posses vt meminisse mei.
Decipies alios verbis, vultūque benigno:
Nam mihi iam notus dissimulator eris.

DE RVSTICATIONE.

Rure morās quid agam, respōdeo pauca, rogatus;
Luce deos oro, famulos post arua reuiso,
Partibus atque meis iustos indico labores.
Inde lego, Phœbūmque cio, musamque lacecco.
Hinc oleo corpusq; frico, mollique palæstra
Stringo libens, animo gaudens, ac scœnore liber.
Pondero, poto, cano, ludo, lauo, cœno, quiesco.
Dum paruus lychnus modicum consumit oliuū,
Hæc dat nocturnis nox lucubrata camœnis.

AD LIBRVM.

Ohe iam satis est, ohe libelle:
Iam peruenimus vsque ad vmbilicos.
Te procedere adhuc, & ire quæris,
Nec summa potes in scheda teneri:
Sic, tanquam tibi res peracta non sit,

quæ

Que prima quoque pagina peracta est:
 Iam lector queritarque, deicitque,
 Iam librarius hęc & ipse dicit:
 Ohe iam satis est, ohe libelle,

M. VAL. MARTIALIS
 EPIGRAMMATON
 LIBER. V.

Ad Cæsarem.

O C tibi (Palladię seu collibus vteris
 Albx

Cęsar, & hinc Triuiam prospicis, in
 de Therin:

Seu tua veridicę discunt responsa sorores,

Plana suburbani quę eubat vnda freti:

Seu placet Aeneę nutrix, seu filia Solis,

Siue saluiferis candidus Anxur aquis)

Mittimus, o rerum felix tutela, salusque,

Sospite qua gratum credimus esse Ioueta:

Tu tantum accipies: ego te legisse putabo,

Et tumidus Galla credulitate fruar.

AD DOMITIANVM.

Accola iam nostrę Degis, Germanice, ripę,

A famulis Istri qui tibi venit aquis,

Lętus & attonitus, viso modo pręsidi mündi,

Affatus comites dicitur esse suos:

Sors mea, quám fratris melior, cui rā propę fasto

Cernere tam longę quem colit ille Deum.

IN MYRTALEN.

Fęterę multo Myrtale solet vino

Sed fallat vt nos, folia deuorat laurę,

Merumque cauta fronde non aqua miscet.

VAL. MARTIALIS.

Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paule, videris contra,
Dicas licebit, Myrtale bibit laurum,

AD SEXTVM,

Sexte, Palatinæ cultor facunde Mineræ,
Ingenio frueris qui Propiore Dei:
(Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,
Et secreta ducis pectora nosse licet).

Sit locus & nos eris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedito, qua Marfus, quaque Catullus erit:

Ad Capitolini cœlestia cœmina belli
Grande cothurnati pone Maronis opus.

AD MVSA S.

Si non est graue, nec nimis molestum,
Muxæ Parthenium rogate vestrum:

Sic te serior, & beata quondam,
Saluo Cæsare, finiat senectus:

Et sis, inuidia fauente, felix:
Sic Burrus citò sentiat parentem.

Admittas timidam, breuëmque chartam
Intra limina sanctioris aule.

Nosti tempora tum Iouis sereni,
Cum fulget placidus, suoque vultu,

Quo nil supplicibus solet negare.
Non est, quod metuas preces iniquas.

Nunquam grandia, nec molesta poscit,
Que cedro decorata, purpuraq;

Nigris pagina creuit umbilicis,
Nec porrexeris ista: sed teneto

Sic, tanquam nihil offeras, agasque.
Si noui dominum nouem sororum,

Vltro purpureum petet libellum.

DE PHASIDE.

Et

Edictum domini, Deique nostri,
 Quo subsellia certiora fiunt,
 Et pueros eques ordines recepit,
 Dum laudat modo Phasis in theatro,
 Phasis purpureis ruber lacernis:
 Et iactat tumido superbus ore,
 Tandem commodius licet sedere,
 Nunc est reddita dignitas equestris,
 Turba non premimur, nec inquinamur;
 Hęc, & telia dum refert supinus,
 Illas purpureas, & arrogantes
 Iussit surgere Lectius lacernas.

IN SYMMACHVM.

Langueram: sed tu comitatus protinus ad me
 Venisti centum, Symmache, discipulis.
 Centum me tetigere manus, Aquilone gelate.
 Non habui febrem, Symmache: nunc habeo.

AD RECVLVM.

Esse quid hoc dicam, viuis quod fama negatur?
 Et sua quod tatus tempora lector amat?
 Hi sunt inuidiæ nimirum, Regule, mores:
 Preferat antiquos semper vt illa nouis.
 Sic veterem ingrati Pompeij quærimus vmbra-
 Et laudant Catuli & Iulia templa senis. vilia.
 Ennius est lectus, saluo tibi Roma Marone:
 Et sua riserunt secula Mæonidem.
 Vos tamen, ò nostri, & non festinate libelli:
 Si post fata venit gloria, non propero. ne.

DE STELLA.

Sardonychas, smaragdos, adamantas, iaspidas vno
 Portat in articulo Stella, Seuere, meus.
 Multas indigitis, plures in carmine gemmas
 Inuenies: inde est hæc, puto, culta manus.

VAL. MARTIALIS
IN CALLISTRATVM.

Enim (fateor) semperque tui, Callistrate, pauper;

Sed non obscurus, nec male notus eques;

Sed toto legor orbe frequens: & dicitur, Hic est.

Quodque tuis paucis, hoc mihi vita dedit.

Vt tua sententis incumbunt testa columnis,

Et libertinas arca flagellat opes:

Magnaq; Niliacę seruit tibi gleba Syenes,

Tondet & innumeros Gallica parma greges.

Hoc ego, tuq; sumus: sed quod sum, non potes esse;

Tu quod es, è populo qui liber esse potest.

DE MANNEIO,

Sedere primo solitus in gradu semper,

Tunc cum licebat occupare, Manneius,

Bis excitatus, terque transtulit castra:

Et inter ipsas pendè tertius sellas

Post Caiumque, Luciumque confedit,

Illinc cucullo prospicit caput tectus,

Oculoque ludos spectat indecens vno.

Et hinc miser deiectus in viam transit,

Subsellioque semifultus extremo,

Et male receptus altero genu iacet

Equiti, sedere se: Lectioque, se stare.

AD CAES. DOMICIANVM.

Quintus nostrorum liber est, Auguste, iocorum,

Et queritur lectus, carmine nemo meo:

Gaudet honorato, sed multus nomine lector,

Cui victura meo munere fama datur.

Quid tamè hæc profunt, quis venerantia multos?

Non profunt sanè, me tamen ista iuuant.

AD LECTOREM.

Seria cum possim quoddam delectantia malim

Scrivere. tu causa es, lector amice, mihi:

Qui legis, & tota cautas mea carmina Roma:

Sed nescis, quanti stet mihi talis amor.
 Nam si falciferi defendere templa tonantis,
 Sollicitisque velim vendere verba reis:
 Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
 Et fiet vario sordidus ære sinus.

At nunc conuina est, commestatorque libellus,
 Et tantum gratis pagina nostra placet,
 Bellè, inquis, dixi: satis est. laudabimur vsque.
 Dissimulas? facies me puto caustidicam,

IN GELLIAM.

Dum pro auos, at auosq; refers, & nomina magna?
 Dum tibi noster eques sordida conditio est:
 Dum te posse negas, nisi lato, Gellia, blauo,
 Nubere: nuphisti, Gellia. cistifero.

AD QUINTIANVM.

Quòd tibi Decembri mense, quo volant mappæ,
 Gracilesque ligulæ, cereique chartæque,
 Et acuta senibus testa cum damascenis,
 Præter libellos vernulas nihil misi:
 Fortasse auarus videar, aut inhumans.
 Odi dolosas munerum, & malas arteis.
 Imitantur hamos dona namque quis nescit,
 Anidum vorata decipi scarum miscæ?
 Quoties amico diuiti nihil donat,
 O Quintiane, liberalis est pauper.

AD CAES. DOMITIANVM.

Si qua fides veri, præferri, Maxime Cæsar,
 Temporibus possunt secula nulla tuis.
 Quâdo magis dignos licuit spectare triumphos?
 Quando Palatini plus meruere Dei?
 Pulchrior & maior quo sub duce Martia Roma:
 Sub quo libertas principe tanta fuit?
 Est tamen hoc vitium, sed nõ leue, sit licet vnum:
 Quòd colit ingratas pauper amicitias.

VAL. MARTIALIS.

Quis largitur opes veri, fidoque sodalis?

~~Aut non~~ datur non alienus eques?

AD EVNDEM.

Saturnaliæ ligulam misisse, selibre,

Flammatae tunc togæ scrupula tota decem,

Luxuria est: tumidique vocat hæc munera reges:

Qui creper aureolos, forsitan vnus erit.

Quatenus hi non sunt, esto tu. Cæsar amicus.

Nulla ducis virtus dulcior esse potest.

Iandudam tacito rides Germanice naso:

Vtile, quod non vjs, domibus consilium.

AD MARTIALEM.

Si tecum mihi, chare Martialis,

Securis liceat frui diebus,

Si disponere tempus otiosum,

Et verè pariter vacare vitæ:

Nec nos atria, nec domos potentum,

Nec lites tetricas, forumque triste

Noscemus, nec imagines superbas:

Sed gestatio, fabulæ, libelli,

Campus, porticus, umbra, virgo, thermæ,

Hæc essent loca semper, hi labores.

Nunc vivit sibi neuter heu, bonosque

Soles effugere, atque abire sentit,

Qui nobis pereunt, & imputantur,

Quisquam vivere cum sciat, moratur?

DE APOLLONIO.

Quintum, pro Decimo: pro Crasso, Regule, Marcis

Ante salutabat rhetor Apollonius.

Nunc utrumque suo resalutat nomine, quantum

Cura, laborque potest: scripsit, & edidit.

IN PAVLUM.

Mane domi nisi te merui, voluique videre:

Sine

Sint mihi, Paule, tux longius exquilię.
 Sed Tiburtinę sum proxima cęla pylię,
 Qua videt antiquam rustica Flora louem,
 Alta suburbani vincenda est semita cliui,
 Et nunquam sicco sordida laxa gradu.
 Vixque datur longas mulorum vincere mandras,
 Queque trahi multo marn, oia a fune vides.
 Illud adnue grauius: quod te post mille labores,
 Paule negat lasso ianitor esse domi.
 Exitus hinc operis vani, toguleque madentis,
 vix tanti Paulum nunc videre fuit.
 Semper iu humanos habet officiosus amicos
 Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

AD BASSVM.

Herbarum fueras indutus, Basse, colores,
 Iura theatralis dum siluere loci.
 Que postquam placidi censoris cura renasci
 Iussit, & Oceanum certior audit eques:
 Non nisi vel cocco madida, vel murice tineta
 Veste nites, & te sic dare verba putas.
 Quadringentorum nullę sunt, Basse, lacernę,
 Aut meus, ante omnes Codrus haberet equum.

DE HERMETE.

Hermes Martia seculi voluptas,
 Hermes omnibus eruditus armis,
 Herpes & gladiator, & magister,
 Hermes turba sui, tremorq, ludi,
 Hermes, quem timet Aelius, sed vnum,
 Hermes, cui cadit Aduolans, sed vni,
 Hermes vincere, sed ferire doctus,
 Hermes supposititijs sibi ipsi,
 Hermes diuitiæ locariorum,
 Hermes belligera superbus hasta,

VAL. MARTIALIS.

Hermes æquoreo minax tridente,
Hermes cæsidi languida timendus,
Hermes gloria Martis vniuersi,
Hermes omnia solus, & ter vnus.

DE CHÆRESTRATO.

Quadringenta tibi non sunt, Chærestrate: sarge.

Lectius ecce venit, sta, fuge, curre, late.

Æquis, Io, reuocat: discedentemque reducit?

Æquis, Io, largas pandit amicus opes?

Quæ chartis, famæq; damus, populisq; loquendū,

Qui Stygios non vult totus adire lacus.

Hoc, rogo, nō melius, quàm rubro pulpita nimbo

Spargere, & effusso permaduisse croco?

Quam non sensuro dare quadringenta caballo,

Aureus vt Scorpi nasus vbique micet?

O frustra locuples, o dissimulator, amice;

Hæc legis, & laudas? quæ tibi fama perit?

AD CODRVM.

Quod Alpha dixi, Codre, penulatorum

Tu nuper aliqua cum iocarer in charta,

Si forte bilem mouit hic tibi versus,

Dicæ licet Beta me rogatorum.

IN FICTVM EQVITEM.

Ingenium, studiumque tibi, moresque, genusque

Sunt equitis, fateor: cætera plebis habes.

Bis septem tibi iam non sunt subsellia tanti,

Vt sedear visu pallidius Oceano.

IN MAMERCVM.

Vt bene loquatur, sentiatque Mamercus,

Efficere nullis, Aule, moribus possis:

Piærate fratres Curios licet vincas,

Quiete Neruas, comitate Drusones,

Probitate Marcos, æquitate Mauricos,

Ora.

Oratione Regulos, iocis Paulos,
 Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
 Hominum malignum forsitan esse tu credas,
 Ego esse miserum credo, cui placet nemo,

AD VARRONEM.

Varro Sophocleo non inficiande corhurno,
 Nec minus in Calabria suspiciende lyra,
 Differ opus: nec te facundi scena Catulli
 Detineat, cultis aut elegia comis,
 Sed lege fumoso non aspernanda Decembri
 Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.
 Commodius nisi forte tibi, potiusque videtur,
 Saturnalicias perdere, Varro, nuces.

DE LVDO PVERORVM

cum iuuenis.

Aspice, quàm placidis insultet turba iuuenis,
 Et sua quam facilis Pondera Taurus amet.
 Cornibus hic pædet summis: vagus ille per armos
 Currit, & in toto ventilat arma boue.
 At feritas immota riget, non esset arena
 Tutior, & possent fallere plana magis.
 Nec trepidant, & gressus: sed de discrimine palmis
 Securus pæer est, sollicitumque pecus.

DE CRISPO.

Quadrantem Crispus tabulis, Faustine, supremis
 Non dedit vxori, cui dedit ergo sibi.

IN CAUSDICVM.

Carpere Causedicus fertur mea carmina. qui sit,
 Nescio: si sciero, ve tibi causedice.

De Herotio. infante puella vernula.

Hanc tibi, Fronto pater, genitrix Flacilla puellâ,
 Oscula, commendo, deliciasque meas.
 Pallida nec nigras horrescat Herotion umbras,
 Oraque tartarei prodigiosa canis.

VAL. MARTIALIS

Impletura fuit sextę modo frigora brumę,
Vixisset totęm ni minus illa dies.

Inter tam veteres ludat festiua patronos,
Et nomen beſo garriat ore meum.

Mollia nec rigidus ceſpes tegat offa, nec illa
Terra grauis fueris, non fuit illa tibi

DE EVCLIDE, AD

Fabullum,

Cum ſibi redire de patruelibus fundis
Ducenta, clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de ſuburbano:

Longumque pulchra ſtemma repetit a Leda,
Et ſulcitantı Lectio reluctatur:

Equiti ſuperbo, nobili, locupleri,
Cecidit repente magna de ſinu clavis.

Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

AD FAUSTINVM.

Laudatus noſtro quidam, Fauſtine, libello
Diſſimulat: quaſi nil debeat, impoſuit.

DE HEROTIO INFANTE

puella vernula.

Puella ſenibus dulcior mihi cygnis

Aгна Galeſi mellior phalantino

Concha Lucrini delicatior ſtagni,

Cui nec lapillos preſeras Erythreos,

Nec modo politum pecudis Indice dentem,

Niueſque primas, liliūque non taſtum:

Quę crine vincit Bętici gregis vellus,

Rhenique nodos, aureamque nitellam,

Fragrauit ore, quod roſarium Peſti,

Quod Atticarum prima mella cerarum,

Quę ſuccinorum rapta de manu gleba:

Cui comparatus indecens erat pauo,

Inamabilis sciurus, & frequens Phœnix:
 Adhuc recenti tepet Herotion busto,
 Quam pessimorum lex auara fatorum?
 Sexta peregit hyeme, nectamen tota.
 Nostros amores, gaudiumque, lususque.
 Et esse tristem me meus verat Pectus:
 Pectusque pulsans, pariter & comam vellens,
 Deslere non te vernule pudet mortem?
 Ego contugem, inquit, extuli, (& tamen viuo)
 Notam, superbam, nobilem, locupletem.
 Quid esse nostro fortius potest Peto?
 Ducenties accepit, & tamen viuit.

IN CALLIODORVM.

Calliodorus habet cœsum (quis nescit?) equestrē,
 Sexte: sed & fratrem Calliodorus habet.
 Quadringenta fecat, qui dicit, *ἑξήκοντα*.
 Vno credis equo posse sedere duos?
 Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce molestos?
 Non esset Pollux, si tibi Castor eras.
 Vnus cum sitis: duo, Calliodore, sedetis,
 Surge: solœcismum, Calliodore, facis.
 Aut imitare genus Ledæ: cum fratre sedere
 Non potes, alternis Calliodore sede.

IN CARINVM.

Supremas tibi tricies in anno
 Signanti tabulas, Carine, missi
 Hiblæis madidas thymis placentas.
 Defeci: miserere iam Carine.
 Signa rarius, aut semel fac illud,
 Mentitur tua quod subinde tussis.
 Excussi loculosque, sacculamque
 Cræso diuitior licet fuisset:
 Iro pauperior forem, Carine!

VAL. MARTIALIS

Si concham toties meam comesses.

AD ARTEMIDORVM.

Pinxisti Venerem: colis; Artemidore, Mineruam
Et miraris, opus displicuisse tuum?

Amicis esse donandum,

Callidus effracta nummos fur auferet arca;

Prosternet patrios impia flamma lares:

Debitor vsuram pariter, sortemque negabit;

Non reddet sterilis femina iacta seges;

Dispensatorem fallax spe liabit amicus;

Mercibus extructas obruet vnda rates.

Extra fortunam est quicquid donatur amicis;

Quas dederis, solas semper habebis opes.

DE THAIDE ET LECANIA.

Thais habet nigros, niueos Læcania dentes:

Quæ ratio est? emptos hæc habet, illa suos;

IN DENTONEM.

Quid factum est rogo, quid repente factum?

Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti

(Quis credat) quater ausus es negare.

Sed nec respicis, & fugis sequentem:

Quem thermis modo querere, & theatris;

Et conclauibus omnibus solebas.

Sic est captus es vntiore cœna,

Et maior rapuit canem culina.

Iam te, sed citò cognitum, & reliquum;

Cum fastidierit popina dines,

Antiquè venies ad ossa cœnæ:

DE PHILONE.

Nunquam se cœnasse domi Philo iurat & hoc est

Non cœnat, quoties nemo vocauit eum.

AD LABIENVVM.

Vidissem modò forte cum sedentem

Solum

Solum te, Labienc: treis putavi,
 Caluę me numerus tuę fefellit,
 Sune illinc tibi, sunt & hinc capilli,
 Quales ꝛ nec puerum decere possint. vcl
 Nudum est in medio caput, nec vllus
 In longa pilus area notatur,
 Hic error tibi profuit Decembri,
 Tunc eum prandia misit imperator,
 Cum panariolis tribus redisti.
 Talem Geryonem fuisse credo.
 Vites censeo porticum Philippi.
 Si te viderit Hercules, peristi.

IN CHAROPINVM.

Cæno domi quoties, nisi te, Charopine, vocauis }
 Protinus ingentēs sunt inimicitia:
 Meque peris stricto medium transfigere ferro:
 Si nostrum, sine te, scis caluisse focum.
 Nec semel ergo mihi furtum fecisse licbit:
 Improbius nihil est hac, Charopine, gula,
 Desine iam, nostram (precor) obseruare culinam
 Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

AD RVFFVM:

Hic, qui libellis pergrauem gerit leuam,
 Notariorum quem premit chorus leuis,
 Qui codicillis hinc, & inde, prolatis,
 Epistolisq; commendat grauem vultum,
 Sinulis Catoni, Tullioque, Brutoque:
 Exprimere Ruffe, fidicule licet cogant,
 Aue Latinam χ&19ε non potest Grecum,
 Si fingere me istud putas, salutemus,

IN POSTHVMMVM.

Quæ mihi Præstiteris memini, semperq; tenebo.
 Cur igitur taceo, Posthume, tu loqueris?

Incipio

VAL. MARTIALIS

Incipio quoties alicui tua dona referre;
Protinus exclamat, Dixerat ipse mihi,
Non belle quædam faciunt duo: sufficit vnus
Huic operi, si vis vt loquar, ipse tace.
Crede mihi, quamuis ingentia, Posthume, dones:
Auctoris pereunt garrulitate sui.

AD BASSVM.

Colchida quid scribis, quid scribis amice Thiestes?
Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andromache?
Materia est (mihi crede) tuis aptissima chartis
Deucalion: vel, si non placet hic, Phaethon.

DE RHETORE.

Ex temporalis factus est mens Rhetor:
Calphurnium non scripfit, & salutauit.

AD LVPVM.

Cui tradas, Iupe, filium magistro,
Queris sollicitus, diuque tentas.
Omnes Grammaticosque, rhetorasque,
Deuites, moneo, nihil sit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis,
Fame Rutilium sue relinquat.
Si versus facit, abdicet poetam.
Artes discere vult pecuniosas?
Fac, discat citharædus, aut choraules?
Si duri puer, ingeni videtur,
Preconem facias, vel architectum.

AD CINNAM.

Cum voco te dominum: nolo tibi, Cinna placere.
Sepe etiam seruum sic resaluto meum.

AD POSTHVMVM.

Cras te victuram, cras diem, Posthume, semper,
Dic mihi, cras istud, Posthume, quando venit?
Quam longè cras istud vbi est, aut vnde petendū?

Nunquid

Nunquid apud Parthos, Armeniosque lateat?
 Iam cras istud habet Priami, vel Nestoris annos,
 Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
 Cras viues: hodie iam viuere, Posthume, serum est.
 Ille sapit, quisquis, Posthume, vixit heri.

AD STELLAM.

Quodd non argentū, quodd non tibi misimus aurū,
 Hoc facimus causa. Stella diserte, tua.
 Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti.
 Fidei libus nostris exoneratus eris.

IN DETRACTOREM.

Ad latres licet vsque nos, & vsque,
 Et gannitibus improbis lacesas:
 Certum est, hanc tibi pernegare famam,
 Olim quam petis in meis libellis.
 Qualiscunque legaris vt per orbem.
 Nam te cur aliquis sciat fuisse?
 Ignotus percas, miser necesse est.
 Non deerunt tamen hac in orbe forsam
 Vnus, vel duo, tres'ue, quattuor'ue,
 Pellem rodere qui velint caninam.
 Nos hac a scabie tenemus vngues.

AD HOSPITES.

Iure tuo nostris maneas, licet hospes, in hortis,
 Si potes in nudo ponere membra solo:
 Aut si portatur tecum tibi magna suppellex.
 Nam mea iam digitum, sustulit hospitibus.
 Nulla regit fractos, nec inanis culcitra lectos;
 Patris & abrupta fascia recte iacet,
 Sit tamen hospitium nobis commune duobus,
 Emi hortos, plus est: instrue tu, minus est.

AD PONTICVM.

Quid sentis, inquis, de nostris Marce libellis?

VAL MARTIALIS.

Sic me sollicitus, Pontice, sepe rogas,
Admiror, stupeo, nihil est perfectius illis:

Ipse tuo cedit Regulus ingenio.

Hoc sentis? inquis, faciat tibi sic bene Cæsary

Sic Capitolinus Iuppiter, immo tibi.

AD SVOS MINISTROS.

Sextantes, Calliste, duos infunde falerni.

Tu super æstiuas, Alcine, funde niues,

Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo.

Lassenturque rosis tempora sutilibus.

Iam vicina iubent nos vinere Mausolea:

Cùm doceant, ipsos posse perire Deos.

AD CAESAREM.

Astra, polnmque dedit, quamuis obstate nouerca;

Alcide, Nemeæ terror, & Arcas aper:

Et castigatum Libycæ ceromapa palæstræ:

Et grauis in Siculo puluere fusus Erix;

Syluat umq; tremor, tacita qui fraude solebat

Ducere nec rectas Cacus in antra boues.

Ista tuæ, Cæsar, quota pars spectatur arene?

Dat maiora nouus prælia mane dies.

Quot grauiora cadût Nemeæo pondera mōstros?

Quot tua Mēnalios callocat hasta fues?

Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi,

Est tibi, qui possit vincere Geryonem.

Spe licet Graiæ numeretur bellua lerne,

Improba Niliacis quid facit Hydra feris?

Pro meritis cœlum tantis, Auguste, dederunt

Alcide citò dij: se tibi sero dabunt.

IN PONTILIANVM.

Sepe salutatus, nunquam prior ipse salutass;

Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

DE HIRYNDINE.

Admi

LIBER V.

Hybernos peterent solito cum more recessus
 Atthides, in nidis vna remansit avis.

Deprendere nefas ad tempora verna reuerſe,
 Et profugam volucres diripere ſue,
 Serò dedit pœnas: diſcerpi noxia mater
 Debuerat: ſed tunc cum lacerauit Itym.

DE APICIO.

Dederas, Apici, bis trecenties ventri,
 Sed adhuc ſupererat centies tibi laxum,
 Hoc tu granatus, ne famem & ſitim ferres,
 Summa venenum potione duxiſti,
 Nil eſt, Apici, tibi gulofius factum.

IN INVITATOREM,

Omnia tam retro pueris obſonia tradas:
 Cur non menſa tibi ponitur à pedibus?

AD FAVSTINVM.

Si temperari balneum cupis feruens
 Fauſtine, quod vix Iulianus intraret:
 Rogo lauet vti rhetorem Sabineum,
 Neronianas refrigerat thermas.

IN CANDIDVM.

Predia ſolus habes, & ſolus, Candide, nummoſ:
 Aurea ſolus habes, myrrhina ſolus habes:
 Maſſica ſolus habes, & opimi cecuba ſolus:
 Et cor ſolus habes, ſolus & ingenium,
 Omnia ſolus habes, hoc me puto velle negare:
 Stultitiam ſed habes, Candide, cum populo.

IN GALLVM.

Nunquam me reuocas, venias cum ſæpe vocatus:
 Ignosco, nullum ſi modò, Galle vocas.
 Inuitas alies. vitium eſt vtriuſque, quod inquis,
 Et mihi cor non eſt: & tibi, Galle, pudor.

IN NESTOREM,

VAL. MARTIALIS.

Auriculam Mario grauius miraris olere.

Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam?

IN ZOILVM.

Has cum gemina compede dedicat catenas,

Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

AD GARGILIANVM.

Sportula nulla datur: gratis conuiuia recumbis.

Diè mihi quid Romæ, Gargiliane, facis?

Cùm ratione licet dicas te viuere summa:

Quòd viuis, nulla cum ratione facis.

AD RVFFINVM.

Sunt tibi (confiteor) diffusi iugera campi,

Urbanique tenent prædia multa lares:

Et seruit dominæ numerosus debitor arce,

Sustentatque tuas aurea mensa dapes,

Fastidire tamen noli, Ruffine, minores.

Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet.

DE PISCIBVS SCVLPTIS,

Artis Phidiacæ torèuma clarum,

Pisces aspicias: adde aquã narabunt.

IN FABIANVM.

Quod nouus, & nuper factus tibi præstat amicus:

Hoc præstare iubes me, Fabiane, tibi.

Horridus ut primo semper te mane salutem,

Per mediumque trahat me tua sella lutum:

Illius ut in thermas decima, vel serius, hora.

Te sequar Agrippæ, cùm lauer ipse Titi.

Hoc per triginta merui, Fabiane, decembres:

Vt sim tyro tuæ semper amicitie?

Hoc merui, Fabiane, toga, eritaque, meaque:

Vt nondum credas me meruisse rudem?

IN IRASCENTES AMICOS.

Iraisci tantum felices nostis amici.

Non

Non belle facitis: sed iuuat hoc facere.

AD SEXTVM.

Que te causa trahit, vel que fiducia Romam.

Sexte: quid aut speras, aut petis inde? refer.

Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,

Atque erit in triplici par mihi nemo foro.

Egit Arestinus causas, & cuius; ytrumque

Noras, sed neutri pensio rota fuit,

Si nihil inueniet, pangentur carmina nobis:

Audieris, dices esse Maronis opus.

Infans, omnes gelidis quicunque lacernis

Sunt tibi, Nationes, Vergiliosque vides.

Atria magna colam, vix tres aut quattuor ista

Res aluit: pallet cetera turba fame.

Quid faciam? suade: nam certum est: viuere Romę.

Si bonus es, casu viuere Sexte potes.

IN THELESINVM.

Mutua quod nobis ter quinquaginta dedisti

Ex opibus tantis, quas grauis arca premit:

Esse tibi magnus, Theleside, videris amicus.

Tu magnus, quod das? immo ego, quod recipis,

DE LACERTA CELATA.

Inferta phiale Mentoris manu ducta,

Lacerta viuit, & timetur argentum.

IN LENTINVM.

Me nris iuuenem tinxis Lentine, capillis,

Tam subito coruus, qui modo cygnus eras.

Non omneis fallis. scit te Proserpina canum:

Personam capiti detrahet illa tuo.

IN LIGVRINVM.

Occurrit tibi nemo quod libenter:

Quod quacunque venis, fuga est, & ingens

Circa te, Ligurine, solitudo:

VAL. MARTIALIS,

Quid sit scire cupis? nimis poëta es.
 Hoc valde vitium periculosum est.
 Non tigris catulis citata raptis,
 Non dipsas medio perusta Sole,
 Nec sic scorpis improbus timetur.
 Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
 Et stanti legis, & legis sedenti:
 Currenti legis, & legis cubanti
 In thermas fugio, sonas ad aurem.
 Piscinam peto, non licet natate.
 Ad cœnam propero, tenes euntem,
 Ad cœnam venio, fugas sedentem,
 Lassus dormio, suscitās iacentem,
 Vis quantum facias mali, videre?
 Vir iustus, probus, innocens, timeris.

DE EODEM.

Fugerit an meas Phœbus, cœnamque thiestæ,
 Ignoro: fugimus nos, Ligurine tuam.
 Illa quidē lauta est, dapibusque instructa superbis:
 Sed nihil omnino, te recitante, placet.
 Nec volo mihi ponas rhombū, mulam'ue bilibrē,
 Nolo boletos, ostrea nolo: tace.

AD CANDIDVM.

Exigis à nobis operam sine fine togatam,
 Non eo, libertum, sed tibi mitto mecum,
 Non est, inquis, idem, multo plus esse probabo.
 Vix ego lecticam subsequar: ille feret.
 In turbam incideris, cunctos vmbone repellet,
 Inualidum est nobis, ingenuumque latus,
 Quidlibet in causis narraueris, ipse tacebo:
 At tibi tergeminum mugiet ille sophos,
 Lis erit, ingenti faciet conuitia voce:
 Esse pudor vetuit fortia verba mihi.

Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?

Quicquid libertus, Candide, non poterit.

DE BASSO AD FAVSTINVM.

Capena grandi porta qua pluit gutta,

Phrygiamque matris Almo qua lauat ferrum,

Horatiorum qua viret sacer campus

Et qua pusilli feruet Herculis fanum,

Faustine, plena Bassus ibat in rheda,

Omneis beati copias trahens ruris.

Illic videris frutice nobili caules,

Et verumque porrum & fessilesque lactucas,

Pigroque ventri non inutiles betas.

Illic coronam pinguibus grauem turdis,

Leporemque læsum Gallici canis dente,

Non dumque & victa lacteum faba porcum,

Nec feriatas ibat ante carrucam,

Sed tuta fœno cursor oua portabat.

Romam petebat Bassus, imò rus ibat.

DE OLLO.

Pauperis extruxit cellam, sed vendidit Ollus

Prædia: nunc cellam pauperes Ollus habet,

IN INVITATOREM.

Veientana mihi misces, tibi Massica potas:

Olfacere hæc malo pocula, quam bibere,

IN LYGVNVM.

Hæc tibi, non alia est ad cœnam causa vocandi,

versiculos recites vt Lygurine tuos.

Deposui soleas, afferetur protinus ingens

Inter lactucas, oxygarumque liber.

Alter perlegitur, dum fercula prima morantur,

Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit,

et quartum recitas, & quintum denique libram.

Putidus est, toties si mihi ponis aprum.

F. iij

Quod

fessilesq;

vifa,

VAL. MARTIALIS

Quòd si non scombris scelerata poemata doneq;
Cœnabis solus iam, Lygurine, domi.

AD THONGILIANVM.

Empta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis.
Abiit hanc nimium casus in vrbe frequens
Collatum est decies. Rogo non potes ipse videri
Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

IN GELLIAM,

Quòd quacunq; venis, Cosmū migrare putamus
Et fluere excusso cinnama fusa vitro.
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
+ Sic puto posse meum, sic bene olere canem.

DE CAÏPONE

Rauennate.

Sit cisterna mihi, quam vinea, malo Rauennæ:
Cum possim multo vendere plaris aquam.
Callidus imposuit nuper mihi caupo Rauennæ:
Cum peterem mistum, vendidit ille merum.

DE VILLA FAUSTINI.

ad Bassum.

Briana nostri villa, Basse, Faustini
Non otiosis ordinata myrteris,
Viduaque platano, tonsilique buxeto
Ingrata lati spatia detinet campi.
Sed rure vero, barbaroque lætatur.
Hæc facta premitur angulo Ceres omni:
Et multa fragrat testa senibus autumnis.
Hic post nouembres, imminente iam bruma,
Seras parator horridus refert vasas.
Truces in alta valle mugiant tauri,
Vitalusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba sordidæ cortis,
Argutus anser, gemmeique pavones,

No.

Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
 Eripita perdix, Numidæque guttatæ,
 Et impiorum phasianæ Colchorum
 Sonantque turres plausibus columbarum.
 Gemit nunc palumbus, inde cereus turtur.
 Audi sequuntur villicis finum porci,
 Matremque plenam mollis agnus expectat.
 Cingunt serenum lactei focum vernæ,
 Et larga festos lucet ad lares sylva.
 Non seguis albopallet otio caupo.
 Nec perdit oleum lubricus palestrita.
 Sed tendit avidis rete subdolum turdis,
 Tremulæque captum linea trahit piscem,
 Aut impeditam cassibus refert damam.
 Exercet hilares facilis hortus umbras,
 Nec venit inanis rusticus saluator,
 Fert ille ceris cana cum suis mella,
 Metamque lactis Sassinate de sylva,
 Somniculosos illic porrigit glires,
 Hic vagientem natris hispide fœtum,
 Alius coactos non amare capones,
 Et dona matram vimineo ferunt texto
 Grandes proborum virgines colonorum,
 Facto vocatur letus opere vicinus,
 Nec auara seruat crastinas dapes mensa,
 Vescuntur omnes, ebrioque non nouit
 Satur minister inuidere conuiu.
 At tu sub vrbe possides famem mundam,
 Et turre ab alta prospicis meras laurus,
 Et vinitorem farre pascis urbano,
 Pictamque portas otiosus ad villam.
 Olus, oua, pullos, poma, caseum, mustum,
 Rus hoc vocari debet, an domus longè?

VAL. MARTIALIS

DE SVTORE ET FVLLONE

Sutor cerdo dedit tibi, culta Banonia munus.

Fullo dedit Mutinæ, nunc, & vbi copo dabit?

IN PONTICVM.

Cum vocor ad cœnam, non iam venalis, vt antè,

Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur.

Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino:

* Sumitur inciso mytilus ore mihi

Sunt tibi boleti: fungos ego sumo * suillos.

Res tibi cum rhombò est: at mihi cum sparulo.

Aureus immodicis turtur te clauibus implet:

Ponitur in cauea mortua pica mihi.

Cur sine te cœno, cum tecum, Pontice, cœnem?

Sportula & quod non est, pro fit, edamus idem.

IN CINNAM.

Esse nihil dicis, quicquid petis, improbe Cinna.

Si nil, Cinna, petis: nil tibi, Cinna, nego.

IN QVINTVM.

Centenis quòd emis pueros, & sæpe ducentis:

Quòd sub rege Numa condita vina bibis:

Quòd constat decies tibi non speciosa supellex:

Libra quòd argenti millia quinque rapit:

Aurea quòd fundi pretio carruca paratur:

Quòd pluris & nulla est, quàm domus empti tibi.

Hæc animo magno credis te, Quinte, parare?

Falleris: hæc animus, Quinte, pusillus emit.

AD LESBIAM.

Arctoa de gente comam tibi, Lesbia, misi:

Vt scires quanto sit tua flaua magis.

IN M. ANTONIVM.

Antoni, Phario nil obiecare Photino,

Et leuius tabala, quàm Cicerone nocens:

Quia gladium demens Romana stringis in ora

Hoc

tibi

Suggitur
Pusillus

que

nulli

Hoc admisisset nec Catilina nefas,
 Impius infando miles corrumpitur auro:
 Et tantis opibus vox tacet vna tibi.
 Quid profant sacre pretiosa silentia lingue?
 Incipient omnes pro Cicerone loqui.

DE SYRISCO, AD
 Maximum.

Infusum sibi nuper à patrono
 Plenum, Maxime, centies Syricus
 In sellariolis vagus popinis
 Circa balnea quattuor peregit.
 O quanta est gula, centies comesse?
 Quanto maior adhuc, nec accubare?

AD FAVSTINVM.

Humida qua gelidas summittit trebula valles,
 Et viridis Canceri mensibus alget ager,
 Rura Cleoneo nunquam temerata Leone,
 Et domus Aeolio semper amica Noto,
 Te Faustine vocat: longas his exige messes
 Collibus, hybernum iam tibi Tibur erit.

DE ORIGINE BACCHI.

Qui potuit Bacchi matrem dixisse tonantem,
 Ille potest Semelen dicere, Ruffe, patrem.

AD THEODORVM.

Non donem tibi cur meos libellos
 Oranti toties, & exigenti,
 Miraris Theodore? magna causa est:
 Dones tu mihi ne tuos libellos.

DE POMPEIO ET FILIIS.

Pompeios iuvenes Asia, atque Europa, sed ipsum
 Terra tegit Libyes: si tamen vlla tegit.
 Quid mirum, toto si spargitur orbe? iacere
 Vno non poterat tanta ruina loco.

VAL. MARTIALIS

AD CINNAM,

Profecit poto Mithridates sepe veneno,
Toxica ne possent seua nocere sibi.

Tu quoque cauiti cœuando tam male semper
Ne posses vnquam, Cinna, perire fame,

AD MARVLLVM.

Narratur bellè quidam dixisse, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auriculam,

AD TORANIVM.

Si tristi domicœnio laboras,

Torani: potes esurire mecum.

Nec deerunt tibi, si soles *προπίναμι*

Viles Cappadoce, grauesque porri,

Diuisis cybium latebit ouis.

Ponerur digitis tenendus vstis

Nigra coliculus virens patella,

Argentem modo qui reliquit hortum,

Et pulsem niueam premens botellus,

Et pallens faba cum rubente lardo.

Mense munera si voles secunde,

Marcentes tibi porrigentur vuę,

Et nomen pyra que ferunt Syrorum,

Et quas docta Neapolis creauit,

Lento castaneę vapore toste,

Vanum tu facies bonum bibendo.

Potit hęc omnia forte si mouebit

Bacchus, quam solet, esuritionem,

Succurrent tibi nobiles oliuę,

Piceni modo quas tulere rami,

Et feruens cicer, & repens lupinus.

Parua est cœnula, quis potest negare?

Sed hęc nihil, audies'ue fictum,

Es vultu placidus tuo recumbes,

Nec crassum dominus leget volumen.

IN ZOILVM.

Vndecies vna surrexti, Zoile, cœna:

Et mutata tibi est synthesis vndecies:

Sudor inhereret madida ne veste retentus,

Et laxam tenuis læderet aura cutem.

Quare ego non sudo, qui tecum, zoile, cœno?

Frigus enim magnum synthesis vna facit.

AD SEVERVM.

Non totam mihi si vacabis horam

Dones, & licet imputes Severe,

Dum nostras legis, exigisque nugas:

Durum est perdere ferias: rogamus,

Iacturam patiaris hanc, ferasque.

Quod si legeris & ipsa cum deserto,

(Sed nunquid sumus improbi?) Secundo

Plus multò tibi debiturus hic est,

Quàm debet domino suo libellus.

Nam securus erit, nec inquieta

Lassi marmora Sisyphi videbit:

Quem censoria cum meo Severo

Docti lima momorderit Secundi.

AD AEMILIANVM,

Semper eris pauper, si pauper es, Acemiliane.

Dantur opes nullis nunc, nisi diuitibus,

IN GAVRVVM.

Quid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:

Si dare non poteras millia, Gaure, decem?

An potes & non vis? rogo non est turpius illud

I, tibi & dispercas, Gaure: pusillus homo es.

* ipse

desperas

VAL. MARTIALIS

AD GALLAM.

Aræana modò raptus è popina
Aedilem rogat vduſ aleator.
Saturnalia tranſiere tota,
Nec muſcuſcula parua, nec minora,
Miſiſti mihi, Galla, quę ſolebas.
Sanè ſic habeat meus December.
Sciſ certè, puto, veſtra iam venire
Saturnalia, Martias kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dediſti.

FINIS LIB. V.

¶ Omnes XIII Libri parati erant
ad imprimendum: ſed viſum eſt hoſ
quinque ſolum nunc excudere.

